

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelősszerkesztő: MARÓT SÁNDOR

A nagyváradai Magyar Párt várospolitikai programja

Az iparosok vasárnapi gyűlésén felol-
sták a nagyváradai Magyar Párt program-
ját, amelyet a községi választásokra készít-
ett. A program eléggé beszél magáért úgy,
hogy külön kommentálására, feldicsérésére
nincs szükség. Ezt a szép és tartalmas mun-
dát kiegészíti a kereskedők és iparo-
sok városi programja, amit a Magyar Párt
teljes egészében elfogadott. Alább közöljük
Magyar Párt községi programját és leg-
fontosabb ismertetjük a kereskedők és ipa-
rosok programját is.

A Magyar Párt biharmegyei és nagyvá-
radai tagozata Nagyvárad város közigazga-
tsági életében a közigazgatás egységesítésé-
ről szóló törvény által megengedett keretek
belső a következő irányelvek érvényesíté-
sére és követelések beváltására törekszik:

1. Követeljük a városi közigazgatás
egész területén, beleértve a város által ve-
tett üzemek üzemeltetését is, a város
többségét alkotó magyarság magyar anyae-
nyelvének használati jogát. Különösen kö-
veteljük ezt a városi tanács és állandó vá-
rospolitikai és különböző bizottságok tárgya-
sáinál, a tisztviselőknek a magyar nyelv
való érintkezésénél. A magyarságnak a
javadványok elfogadandók, az értesítések,
határozatok, számlák magyar
nyelven is közlendők, a hivatalos hirdeté-
sek és felhívások magyar nyelven is köz-
veendők. A hivatalok és hivatali szobák fel-
iratai magyar nyelven is szólnak.

2. Követeljük a teljes betelepedési és
költözködési szabadságot, a lakások kiválasztás
teljes megszüntetését, vagy amennyiben az
előzőre megszüntethető nem volna, annak
a város minden polgárára faj- és vallás-
különbség nélkül való egyenlő kiterjesztését.
Követeljük a lakásháztartás enyhítése céljá-
ból kislakások és szükség-lakásoknak a város
által való sürgős építését s a magánépítke-
zéseknek mindenféle kedvezmények által
való előmozdítását.

3. Általánosságban követeljük a városnál
a könnyelmű gazdálkodás mellőzését s így
különösen a felesleges automobil és kocsi-
tartás költségeinek lényeges leszállítását, a
vendégeskedések, bankettek és felesleges
utazások megszüntetését és mindenféle luk-
szus kiadások revízióját és lehető megszü-
ntetését.

4. Követeljük, hogy a városi tanácsba
kooptált női tanácsosok s a megyei tanács-
osok sorából, valamint a mezőgazdasági, ke-
reskedelmi és ipari és a munkügyi kamarák
által delegált képviselők sorából aránylagos
számu magyar polgárok küldessenek, hogy
az állandó választmány s a különféle városi
bizottságok úgy alkottassanak össze, hogy
azokban a magyarság számarányának meg-
felelő helyet kaphasson.

5. Arra törekszünk, hogy Nagyváradon
mint népi összetételénél fogva magyar jel-
legű városban, lehetőleg magyar nemzeti-
iség primár jelöltségű és nevezetessé ki.
Amennyiben ez nem volna lehetséges, úgy
követeljük, hogy magyarul beszélő és a ma-
gyar érdekek iránt jóindulattal viselkedő

primár kerüljön a város élére, aki hajlandó
hatáskörének egyrészét az állandó választ-
mány egy magyar tagjára, mint primár-
helyettesre a törvény szerint átruházni.

6. Követeljük, hogy a város által fenntartott, vagy támogatott iskolákban a ma-
gyar lakosság anyanyelvét az oktatásnál ér-
vényesüljön s ne csak mint egyszerű tan-
tárgy kezeltesse s ezzel kapcsolatban kö-
veteljük, hogy a város a jövőben csak oly
feltétel mellett építsen iskolát, vagy adjon
iskolai támogatást, hogy a magyar nyelv
joga az államnyelv mellett is teljes mérték-
ben kidomboríttassék. Követeljük a magyar
nyelvű óvodák felállítását és fenntartását.
Követeljük a magyar színház legmesszebb-
menő anyagi támogatását és minden oly ma-
gatartásnak és intézkedésnek mellőzését,
amely a magyar szintársulat prosperálása
elő akadályokat gördít. Programként köve-
teljük azonban, hogy a színház ne csak szó-
rakozóhely legyen, hanem a hiányos isko-
lázásokat pótló nevelő intézmény. Követel-
jük, hogy a városi nyilvános könyvtár a ma-
gyar lakosság arányszámának megfelelően
magyar könyvekkel is elláttassék.

7. Követeljük, hogy a kisebbségi vallás-
felekezetek egyformán segítyeztessenek a
román felekezetekkel. Mellőztessék minden
olyan korlátozó intézkedés, amely bármely
hitelekezet kultuszának szabad gyakorlását
megakadályozná, vagy megnehezítené.

8. Követeljük, hogy a kisebbségi jóté-
kony egyletek is megfelelő városi segélyben
részesíttessenek, hogy a szegény néposztály
részére szociális intézmények, mint pld. nap-
közi otthonok, melegedő helyek, népkony-
hák, stb. létesíttessenek. A városi árvahá-
zakba a magyar nemzetiségű árvák a lakos-
ság arányszámának megfelelően felvevődök
s gondoskodás történjék, hogy ezek az ár-
vák nemzetiségüket és vallásukat megtart-
hassák, amely célból az árvaház megfelelő
személyzettel látandó el.

9. A terek és utcák nevei magyarul is
kifejezettek. Azoknak elnevezésénél respek-
tálni kell a magyar kultúra, a történelem s a
városfejlesztés körül nagy érdemeket szer-
zett emberek neveit. A városháza termébe
visszahelyezendők mindazon egyének képei,
akik a város fejlesztése körül nagy érdeme-
ket szereztek.

10. Követeljük a közbiztonság felállítását
és városi üzembentartást, a külvárosok-
nak elhanyagolt állapotukból való kiemelé-
sét, járdával, vízvezetékekkel, csatornázással
és világítással való ellátását. A hegyközségi
utak kiépítését és karbantartását, magyar-
nyelvű hegyiskola építését, az ujonnan épült
városrészek bekapcsolását, mielőbb való
rendezését, közművekkel való ellátását, a
villamosközlekedés fokozottabb kiterjeszté-
sét.

11. Törekszünk egy modern városi kör-
ház építésére és berendezésére speciális
osztályokkal és orvosokkal. Erélyes harc in-
ditandó a szociális betegségek, tüdővész,
szifilis, pellagra, alkoholizmus ellen, a járvá-
nyok leküzdésére erélyes rendszabályok fo-

ganatosítandók.

12. A kisebbségi kulturális és testfej-
lesztési egyesületek működése biztosítandó,
hathatós támogatásban részesítendők.

13. A városi kertgazdaság fenntartandó
és kibővíthető. A nagypiac-tér árucserno-
kok létesítése céljából sürgősen rendezendő.
A városi üzemek üzletmenetének széleskörű
ellenőrzése szakértő független polgárok
által. Az üzemek árszabásainak megállapi-
tása a tanács hatáskörébe utalando. Meg-
vizsgálendő visszatérően az eddigi ideig-
lenes városi tanács ténykedésének összes
mozzanatait, az esetleges kár megállapítása
mellett. Megvizsgálendő és megsemmisít-
endők az összes új szerződések, melyekkel
a város bármely vagyona a város megkáro-
sítása mellett elidegenített, vagy bérbe-
adatott. Megvédelmezendők a városi ingat-
lanokat bérlo kisebbségi polgárok jogai. A
városi költségvetés szigorúan betartandó, a
számadások nyilvánossága biztosítandó. A
városi közműk vállalatbaadásánál a ma-
gyar kereskedők, iparosok és munkások
más állampolgárokkal egyenlő elbánásban
részesítendők.

14. A városi taxák revízió alá veendő.
Az elsőrendű élelmiszerekre kivetett illeté-
kek, adók eltörölendők, viszont a luxus-cik-
kek a város javára illetékekkel megterhe-
lendők. Az egyes társadalmi osztályok indok-
olatlan túlterhelése helyett a teherviselés
általánosítandó s aránylagosan megosz-
tandó. Az állami adók kivetésénél a városi
polgárság képviselői tartásuk kötelességük-
nek a polgárság érdekeinek megvédését.

15. A városi tisztviselők szolgálati prag-
matikájának életbeillesztése, ezzel egyidejű-
leg a nyugdíj-kérdés megfelelő rendezése a
régiekre is kiterjedőleg. A tisztviselők kine-
vezése a tanács útján történjen. A magyar
nyelvű társadalom fia a városi tisztviselők-
karban megfelelő arányban és súlyosabb po-
ziciókban is alkalmazandó. Követeljük azon-
ban első sorban, hogy az elbocsátott régi
tisztviselők alkalmaztassanak. A városi
tisztviselők és munkások fizetése a drága-
sággal arányban felemelendő. A város szol-
gálatában álló tisztviselők és munkások ja-
vára a washingtoni konferencia határozatai
alapján alkotott törvény határozatai a 8 órai
munkaidő és a munkásszámterem terén végre-
hajthatandók. A városnál állandóan alkalmazva
levő munkás részére legkevesebb egy hó-
nap szabadságidő, a tisztviselőknél és mun-
kásoknál részére pedig 2-3 hónapos terhe-
ségi és születési szabadság engedélyezendő.

16. A munkásszakszervezeteknek, ha-
sonló egyesületeknek és szövetkezeteknek
segélyezése, gyűléstermek átengedélyezése,
otthonok, népházak építésére szolgáló ház-
helyek kiutalása által. Városi ellenőrzés a
vasárnapi munkaszünet és az egészségügyi
szabályok betartása szempontjából. A spe-
kulánsok ellenőrzése és megbüntetése.

17. Megzalom indítandó a közigazgatási
törvény alapos revíziója érdekében a valódi
autonómia teljes kiépítését tűzte ki vég-
céllal. Törekedni kell az elemi- és szakok-

atási törvény oly megváltoztatása után, amely a lakosság nyelvi és kulturális érdekeinek megfelel. Felrattilag követelni kell a közigazgatási biráskodást minden fokozatban s a választási ügyekben a rendes bíróság jogvédelmének biztosítását. Törekedni kell, hogy a polgárok választójogukat minden utánjárás nélkül megkaphassák s azt szabadon, minden befolyástól mentesen gyakorolják.

A csehszlovák képviselőválasztások első eredménye

Prágából jelentik: Vasárnap folytak le Csehszlovákiában a parlamenti választások. A nagy küzdelem teljesen még nem tekintendő át, de az eddigi adatok azt mutatják, hogy a választók kilencven százaléka leszavazott.

Igen megerősödött a választásból kiölyölőlag a cseh agrárpárt. A szociáldemokraták általában sokkal többet vesztek, mint amennyire számítottak. Ezzel szemben a szélső pártok lényeges térioglalást tüntettek fel. Így nagyon megerősödött egyrészt a kommunista párt, másrészt a klerikális pártok, különösen a cseh néppárt. Massaryk régi kerületében is klerikálisok vannak többségben és súlyos vereség érte Kramarz pártját is.

Az északcsehországi kerületekben leadott szavazatok így oszlanak meg: Teplitz 1460 német-szocialista és 670 kommunista szavazat. Teschen 600—730, Aussig 1430—

420, Iglauban a képviselőválasztáson a csehek, a szenátorválasztáson a németek vannak túlsúlyban, aminek magyarázata az, hogy Igla helyőrsége cseh s a katonaság a képviselőválasztáson leadja szavazatát, de a szenátorválasztáson nem.

Eperjesen a magyar keresztényszocialisták nyertek 1424, a kommunisták 1176, a Hlinka-féle tót párt 1117 szavazatot.

Prága három kerületében főleg a cseh nemzeti szocialisták, a cseh néppárt és nemzeti-párt vezetnek, azonkívül nagyon erős a kommunista-párt is.

Kormánykörökben bizonyosra veszik, hogy a választásokból a kormány-köalicio változatlan többséggel kerül ki. Érdekes, hogy a cseh választójog szerint az összes választási költségeket a bukott pártok viselik. Eppen ezért az ellenzék a jelöléseknél a legnagyobb körültekintéssel járt el.

Még akarja venni a Laporía-malmot egy városi érdekeltség

A városi pénzügyi bizottság tegnap ülést tartott, amelyen a Laporía-malom eladását tárgyalták. A Kristály-szódagyár 1922-ben tíz évre kibérelte a várostól ezt a kisebbjelentőségű malmot. A gyár azóta nagyobb összeget investált és most még jelen-tékenyebben terjeszkedni akar. Ezért ajánlatot tett a városnak, hogy adja el véglegesen a malom területét. A gyár a telekért négyzetméterenkint 30 lejt ígér és kötelezi magát, hogy a Pece szakaszt beboltoztatja és utcanyitást alkalmával az általa birtokba-vett telek szükséges részét átengedi.

Benedek Aladár pénzügyi tanácsos a 30 lejes árat méltányosnak tartja és javasolja, hogy a pénzügyi bizottság adja át a kívánt telket. Feti bizottsági tag ellenzi ezt azzal, hogy a városnak nem szabad további ingatlanait elkötővetyélni.

Szemere Miklós bankigazgató az eladást javasolja, mert az iparpártolás első-rangu fontossággal bír. Utal Temesvár és Kolozsvár példájára, amelyek a város altruista támogatásával váltak ma irigylet ipari centrumokká.

Köszeghy József főmérnök úgy találja, hogy a felajánlott 30 lejt fedli a reális értéket, mert a határos telkek legutóbbi forgalmi ára 32 lejt lesz.

Dr. Mangra Demeter: Csak pénzügyileg kell elbírálni a kérdést. A gyár nagy jövővel fog hajtani a városnak taxák és egyéb adók révén. Dr. Tatu az eladás ellen van.

Záró szóval dr. Bucico Coriolan polgármester kijelentette, hogy miután a vélemények nem jegecesedtek ki, végeredményben a tanács fog dönteni.

Selejtes harisnyák

és keztük óriási mennyiségben megérkeztek

Ábrahámhoz, Rimanóci-ú. 4

Estélui cipőket legdivatosabb kivitelben hozott anyagból is 24 óra alatt készíti: **Deczky Sándor**

Strada Avram Jancu (Kossuth-utca) 2. az udvarban.

A Mircea gyermek-diszpanzer állít fel Váradvelencén

A Mircea egyesület, melynek főpatronusa Mária királyné, dr. Bucico Corioláné elnökelete alatt áldásdús működést fejt ki Nagyváradon. A polgármesterné valóban tiszteletreméltó és fáradhatatlan tevékenységgel teremtette meg itt ezt a gyermekvédelmi intézményt, amelynél minden anya ingyen orvost, gyógyszeri és tápszereket szerezhet csecsemőjének s kisgyermekének.

A Mircea szombat délután dr. Bucico Corioláné elnökelete alatt ülést tartott, amelyen részt vett az egész választmány. Dr. Buciconé ismertette legutóbbi bukaresti útjának eredményeit s hogy sikerült a Mircea bukaresti központját a Felsőasszony közbenjárásával a Mircea tevékenységének kiszélesítésére megnyerni. Ennek egyik közeljövőben már látható eredménye, hogy Váradvelencén megnyílik a Gyermek-diszpanzer, amely ingyen tejjel, orvosi kezeléssel és gyógyszerrel látja el az arra rászorult gyermekeket és anyákat.

A megyében három helyen létesítenek hasonló intézményt. Nagyszalonta, Belényes és egy harmadik kis városka van erre a célra egyelőre kiszemelve. Dr. Buciconé referációjában kiemelte azt az örömdetes tény, hogy a váradvelencei diszpanzer felállítása mily sokban viszi előre a szociális tennivalókat. Váradvelence munkássága és szegény lakossága szempontjából ennek az új intézménynek a jelentősége rendkívül figyelemreméltó.

A Mircea elhatározta a polgármester feleségének indítványára, hogy január 6-án

ismét megtartják a Mircea-napot és a szociális ünnepségeket, amelyek az esztendőkorán a legexkluzívabb és közkedvelten kelő mulatságok közé tartoznak.

Ujabb tifuszmegbetegedések történeti Nagyváradon

Összesen három a tifuszos betegek száma

Megírta a „Nagyvárad”, hogy két póskacigányt beszállítottak a járványkórházba, tifuszos tüneteket észleltek rajtuk. A két tifuszos beteget gondos ápolás alá vették, egyben szűk körű intézkedés történt, hogy a ragályt ne hálhassák be Nagyváradra és a faluban se terjedjen tovább.

A városi tisztiorvosi hivatal intézkedése közönség fokozottabban is ügyelt a körtisztaságra és már azt hittük, hogy újabb tifuszos megbetegedések nem fog történni Nagyváradon.

Tegnap Brodantics Antal cipészsegéd beteg lett meg gyanús körülmények között Str. Lelki (Hattyu)-utca 14. szám alatti lakásán. Dr. Coriolan János tisztiorvos utasítására, aki

tifuszos tüneteket észlelt Brodantics Antal, azonnal beszállították a járványkórházba,

ahol gondos ápolás alá vették. Azonnal lezárták lakását, sőt az egész házat, hogy a ragály kihu-lását megakadályozzák. Dr. Comsia János tisztiorvos nyilatkozott a „Nagyvárad” munkatársának, hogy Brodantics állapota nem súlyos, valamilyen más két tifuszos beteg állapota is kielégítő.

Felhívjuk a közönség figyelmét az óvintézkedések szigorú betartására.

Nagy visszaélések a CFR-nél

A bukaresti lapok napok óta nagy tüsténásokat közölnek az államvasutaknál elvetett súlyos sikkasztásokról. Szó van észövetkezett bűnbándáról, amely hamis varlevekkel gabona-vagonokat hamis nyokba szállított és tíz millióval károsított meg kereskedőket.

Letartóztattak egy Niculescu nevű urat, aki az egész manipulációt vezette. Ez a Niculescu a napokban felkereste Mariu F. nescu Chitila-állomásbéli vasuti tisztviselőt és félmilliót ajánlott fel, ha segíti őt abban, hogy hamis fuvarlevelekkel vagonokat a vonalakra irányítsanak, mint ahova a vagonokat feladták. Elmondta neki, hogy ő már régen sikerrel végzi ezt a jól jövedelmező üzletet. Bunescu színelig haladékokat kért, hogy a dolgot megfontolja, de azonnal lele-tést tett Bukarestben a központi igazgat-ságnál, ahol gyorsan intézkedtek és me-kezdték a megüylest. Niculescu másna-ujból megjelent és örömmel hallotta Bune-cutól, hogy belemegy az üzletbe. Felső-totta Bunescut, hogy készítsen egy „C-manu Constanta” feliratú hamis bélyegző november 5-én Chitila állomásra Pitestib 3 vagon érkezett gabonával Obor állomá-szra való rendeltetéssel, Bunescu azonnal elk-szította a hamis fuvarlevelet, amely a vagonokat másfelé irányította. Ekkor leleplezték a manipulációt, Niculescut letartóztatták. K-derült, hogy a bűnszövetkezet fészke Craio-

Apolló mozgószínház

Ma premier

Anyja és gyermeke

6 felvonásos dráma HEBBEL világhírű regénye után.

Főszereplők: HENNY PORTEN, ERNA MORENA, FRIEDRICH KAYSER.

A teleplezés hírére eddig tíz kereskedő jelentette súlyos károsodását, amelyet elvesztett vagonok miatt szenvedett.

Magyar Párt tárgyalásai a nagyváradai munkássággal

A nagyváradai munkásság egységes ontja nyílt levélben fordult a Magyar Párthoz, hogy adjon választ a községi választásokra megindult paktumtárgyalásokra. Legkérdetük erre vonatkozólag Kocsán most, a párt intéző-bizottságának elnökét, ti így nyilatkoztok:

— Tény, hogy a nagyváradai munkásság egységesfront Bizottsága tárgyalásokat kezdett az Országos Magyar Párt helyi tisztségével és pártunk — megbízottai útján — tárgyalásokba bocsátkozott a munkásság küldötteivel.

— Szíves készséggel tettük, mert hitünk szerint mindkét érdekelt fél világos tudatán kellett, hogy legyen annak, hogy a nagyváradai munkásságnak legalább is 50%-a a magyar kisebbséghez tartozik s így emelni lehetett a megegyezést olyan platform alapján, mely legalább a községi letben a kisebbségi jogok érvényesülését biztosítja.

— Ehelyett a munkások képviselői, — amit a hírlapokban is közölt s reánk címzett felhívásukból is megállapítható — olyan általános politikai követeléseket támasztottak, melyek nélkül politikai párttal megegyezést nem köthetnek, jöllehet sméltelen utaltunk arra, hogy az Országos Magyar Párt nagyváradai és biharmegyei igazgatója nincs abban a helyzetben, hogy pártunk pontosan körvonalazott országos programjától eltérő megállapodásokra usson bármely más politikai párttal.

— Tárgyalásaink a munkaspárt kiküldötteivel ezen a ponton akadtak meg.

— Szerintem, a Magyar Pártnak, mint polgári pártnak lehetetlen az osztályarc alapján álló munkaspárttal közös politikai programmal harcba indulni.

— Ad hoc a községi választásokon fennáll az együttműködés lehetősége, de csak annak a közös érdeknek az alapján, mely a Magyar Pártot, mint kisebbségi alakulatot a munkássággal, mint ennek a népi kisebbségnek jelentékeny számbeli tényezőjével összefűzi.

— Nem tudom, hogy a Magyar Párt helyi tagozatának mi lesz a válasza a munkásság nyílt felhívására, de a magam részéről olyan általános politikai elveken alapuló kapcsolatot, mint amelyet a munkásság követel, a jelzett elvi álláspont mellett lehetetlennek tartok.

— A Magyar Párt demokratikus irányban halad, mint népkisebbségi alakulat nem is tehet mást.

— A népkisebbségi érdekeket hatályosabban és ennél fogva szívesebben védi meg a munkássággal együtt, mint nélküle, de ami ezen túlmenően, már nem demokrácia volna, ennél sokkal több, amibe a nemzeti alapra helyezett Magyar Párt semmi szín alatt sem mehet bele.

— Úgy gondolom, hogy a további tárgyalások folyamán eljutunk ennek a felismeréséhez is.

Darvas harisnyái legjobbak

Libamájai

prima minőségben nem áztatva, szív nélkül a legmagasabb napi áron. **Frenkel**
Str. Gen. Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 1. sz.

Külföld

A statár'ális bíróság Rákosi Mátyás ügyét rendes bíróság elé utalta

Budapestről jelentik: A statár'ális röglön-ítelő bíróság vasárnap reggeltől délutánig tartó tárgyaláson letárgyalta Rákosi Mátyás volt népbiztos és társainak ismeretes bűnügyét. Harminchárom esztendeje nem volt példa a magyar igazságszolgáltatásban, hogy vasárnap is tárgyalást tartssanak. A röglönítelő bíróság statár'ális gyors tempóban folytatta le munkáját és maga a tárgyalás rendkívül izgalmas részletekben bővelkedett. Az ügyész semmiféle bizonyítási eljárást nem indítványozott, tanukra nem hivatkozott, úgy, hogy a törvényszék bizonyítás keretében mindössze három orvosszakértőt hallgatott meg arra nézve, hogy Rákosi Mátyás és négy vádlott társa bűntettjogi szempontból beszámíthatók-e, vagy sem. Az orvosszakértők véleménye szerint egyiknél sem tapasztaltak olyan jelenséget, melyből öntudatlan ságra, vagy elmebetegségre lehetne következtetni. Valamennyien kommunistáknak vallják magukat, fanatizmussal és szívóssággal ragaszkodnak elvi álláspontjukhoz. Egyhangul megállapítják az orvosszakértők, hogy mind az öt vádlott teljesen beszámítható állapotban van.

Az orvosszakértők kihallgatása után felállt Miskolczy ügyész és csak annyit mond, hogy a vádhatóságnak nincs szüksége további bizonyításra. A védők közül dr. Nagy Mihály, az egykori nagyváradai ügyvéd jelentkezik szó-lás és három tanu kihallgatását kéri, akiket ugyanebben az ügyben letartóztattak. Ezekkel a tanukkal dr. Nagy Mihály azt akarja bizonyítani, hogy a bécsi kommunista agitátoriskolában azt magyarázták, hogy nem szabad semmiféle erőszakra, puccszerű tervre gondolni és nem szabad holmi kalandor politikába bocsátkozni. A tanukkal azt is akarja bizonyítani, hogy a májusi bécsi kommunista kongresszuson akadt egy felszólaló, aki fegyveres akciót indítványozott, ezt az indítványt azonban a kongresszus abszurdumnak tekintette és tárgyalatlannak minősítették. Miskolczy ügyész azonban hevesen ellenkezett a bizonyításnak kiegészítését és a következőket mondotta a védelmet ellátó Nagy Mihály dr-nak:

— Nem vagyunk kíváncsiak arra, hogy a kongresszuson Kun Bélák hogyan szónokoltak. Nyílt dolog előttünk a vezetők szereplése. Ezzel be is fejeződött a bizonyítási eljárás és bár Rákosi Mátyás még szó kért, az elnök felszólította Miskolczy Ágostont, hogy terjessze elő vádbeszédét.

Miskolczy ügyész azzal kezdi, hogy a multak szomorú tapasztalatainál fogva Magyarország közönsége nagyon jól tudja, hogy mit jelent a bolsevista agitáció és mit jelent a proletárdiktatúra. Azzal kérkedtek itten a vádlottak — mondotta az ügyész, hogy mindenütt a világon szabadon működhetnek elvtársaik, csak Magyarországon üldözik őket. De nem így áll a dolog. Azután a külföldi esetekkel foglalkozik az ügyész és rátér a vádlottak egyéniségének jellemzésére. Rákosi Mátyásról azt mondja, hogy nem szereti a vértanu szerepét, nem szeret dolgozni, verejtékezni és autón szökött el Budapestről, mert nem akart példát mutatni arra, hogy kell az eszméért meghalni. Weinberger Zoltánt úgy jellemzi az ügyész, mint az iskolából kicsapott diákot, aki szintén munkakerülő. Ugyanúgy itéli meg Öry Károly vádlottat is, valamint Gógós Ignácot is, akinek testvérénél — ugymond — milliókat találtak. Hámán Kató rendes hivatalnoknó volt, — mondotta az ügyész, — aki egyszerre csak felfedezte magát, hogy ő bolsevista, nem kell dolgoznia. Ha a törvényszék úgy találja, — fejezte be előadását az ügyész — hogy Rákosi Mátyás és társai nem bűnösök, úgy elmehetnek innen és folytathatják borzalmas munkájukat, én azonban

arra kérem a bíróságot, hogy állapítsa meg bűnösségüket és a bíróság bizonyára tudni fogja, hogy halált érdemelnek azok, akik már elvi felfogásuknál fogva is minden polgárra halált kiáltanak.

Az ügyész beszédét valamennyi vádlott fő-lyeneskedő mosollyal és sokszor lelkiesnylő gesztussal kísérté.

A védők közül elsőnek dr. Lengyel Zoltán, Rákosi Mátyás védője beszélt, aki kijelentette, hogy ahhoz, hogy valakit statár'ális bíró-

ság elé állítson a vád, tettenérés és ezenkívül megdönthetetlen bizonyítékok szükségesek. Ezek azonban hiányoznak és ezért az ügyész-ség nem is meri precizirozni, hogy milyen ítéletet kér, csak annyit tud, hogy a statár'ális rendelet 38-ik szakasza szerint, ha a bíróság egyhangulag a bűnösség mellett döntene, akkor csak halálos büntetést szabhatna ki, még pedig úgy, hogy a kivégzéseket is röglön végre kellene hajtani. Ezután az ügyész külföldi példáit cáfolja meg. Majd sorra mondják el a négy másik vádlottnak védői védbeszédeiket. Végül Rákosi Mátyás tart rövid beszédet, melyben az ügyész beszédére reflektált, meglehetősen ironikus hangon, de Langer tárgyalási elnök nem engedélyez hosszú beszédet. Folytatólag a többi négy vádlott mondja el érdekes védőbeszédét. Végül is Langer elnök bejelentette, hogy a bíróság hétfőn reggel 9 órakor hirdeti ki a röglön-ítelő bíróság határozatát.

Budapestről jelentik: A Rákosi-féle kommunista bűnpörben a statár'ális bíróság vasárnap is egész nap tárgyal. A védők ugyanis követelték, hogy az ügyet rendes bíróság elé utalják. A határozathozatalt hétfőn déli egy órakor hirdette ki a bíróság, amely szerint a statár'ális bíróság a maga illetékességét leszállítva, helyt adott a védők előterjesztésének és az ügyet rendes bíróság elé utalta. Valamennyi vádlott fogva maradt. A kommunista-pör többi harminchét vádlotjának ügye szintén rendes bíróság elé kerül.

Mayr Margit

hangversenye ma,

november 17 kedden

Jegyek a Hegedűs Hirlapirodában válthatók.

Dorian filmszínház

Ma, kedden 5, 7 és 9 órakor

Bean Brummel

(a londoni Casanova)

Egy világi emelkedése és bukása 10 felv.

A főszerepben:

John Barrymore

Délutáni helyárak:

25, 20, 16, 12 és 10 lei.

Jön: az

Jön: az

Öngyilkosok

Rod la Roque és Várkonyi Mihály

Szépségápolás

D. Stenberg Hclén

modern kozmetika intézetében

Mária királyné (Bémer)-tér 3 szám, I. emelet

Művész-installáció

Irt: K. Baranyay Jolán.

Sokan, nagyon sokan indulnak az utra. Az ut hosszú, göröngyös, meredek és sikamlós. Nagyon fáradtságos, de szemünk előtt a horizonton ott csilámlik az ígért földjének reményesség-csillaga és mi, gyakran leküzdhetetlennek látszó hallatlan nehézségekkel küzdve, minden erőnkkel törtetünk a cél felé!

Sokan. Mondom, nagyon sokan!

Es ha van valaki, aki előttünk erős lábaival az ismeretlen nehéz utat kitapossa, vagy legalább a nagyobb göröngyöket elhárítsa utunkból, ha szüleinktől öröklöttük a szükséges erős idegzetet, józan fegyelmezettséget, gyorsan concipiáló képességet, azután meg, ami talán mindennél fontosabb, a megfelelő utiköltséget is, "bevarrta" jó anyánk a leiblink zsebébe", hát csak megy minden. Így a reménynek ragyogóbbak, biztatóbbak a színei. De ha mindez hiányzik, ha csak lelünkben született, vagy beleplántált hit a világító fáklyánk, ha csak a művészet iránti rajongás a vezetőnk, üres kezzeinkkel, segítség nélkül gyakran tévóvázba keressük a kivetett utat s bizony-bizony azok a sokak nagyon lemaradónak, mielőtt tető alá juthattak volna.

Néha csak egyetlen lépés választja még el a küzdve törekvőt, de visszatekint és megszedül. Ha ebben a döntő pillanatban nem nyúl feléje segítő kéz, bátorsága meginog, lezuhan elvéssé és ott lesz, ahol azok, akik a kezdetnél vagy már féluton, de régen letörték már.

Ha tehát mindenek dacára beérkezett valaki, fogadjuk őt hozsannával. Nyujtsuk eléje segítő kezünket, nehogy az utolsó percben elfogja a kétkedés és visszariadjon! Két kézzel nyujtsuk feléje a biztatások nektáros kelyhét, hogy a fátát utas annyit merítsen belőle, amennyire csak szükséges van a továbbküzdéshez!

Nagyvárad forró dobogó szívéből pattanó, messze törtető szikrák egyike ő is, kiemelkedve az egyformaság szürkéséből, művészi utra indul.

Ne engedjük őt el üres kézzel! Legyünk ott mindnyájan ennél a Művész-avatásnál, át nem engedve helyünk senkinek, ennél az igazán ritka ünnepi aktusnál.

Mayr Margit nagyvárad iurleány lép ma élénk, kinek mestere öv. Paczko Aladár öntötte lelkebe a szép és nemes, a tiszta művészet iránti rajongását. Szép, meleg, terjedelmes alt hangját ő képezte művészivé s miután a budapesti zeneakadémia többször levizsgáztatta őt, ma kedden este egy olyan műsorral állítja élénk a dalköltészet leg-ragyogóbb klasszikus alkotásaiból, mely a fiatal énekesnő művészi kvalitásait minden oldalról megvilágítja, nekünk alkalmat nyújt, egy új start az arrivée művészek sorába iktatni.

Egy huszárezredes provokálta a Rökk Szilárd-utcai gyilkosság tettesét

Budapestről jelentik: Vasárnap délelőtt a Siesta-szatóriumban Kosztka István volt pénzügyi titkárt, akit ott gyógykezeltek, Thomka Zoltán huszárezredes provokálta.

Kosztka István volt tudvalevőleg az, aki a múlt évben feltékenységből a Rökk-Szilárd-utcan agyonlőtte Valérián Zsigmond huszárezredesét. Kosztka biimpörének főtárgyalásán Thomka olyan vallomást adott, amire a most betegsége címén szatóriumba szállított Kosztka sértő megjegyzést tett.

Minthogy azonban Kosztka csak meg-

HEYMAN-SZINKÖR

Ma utoljára

Báró Carragán

8 felv. dráma. Főszerepben Carnel Meyers

Szerda — Csütörtök — Péntek

Gyimesi vadvirág

és egy Chaplin film.

szakította büntetésének letöltését, igen valószínű, hogy a lovagias affér elintézésére csak akkor fog kerülni a sor, ha Kosztka büntetését már kitöltötte. Ebbe pedig négy év telik.

Henri Barbusse a tatarbunari per miatt Bukarestbe érkezett

Bukarestből jelentik: A nagyszerű francia író, a szellemi munkások vezére Henri Barbusse, aki „Tűz” című háboruellenes írásával tünt fel és lépett az európai szocialista mozgalom élére, tegnap váratlanul Bukarestbe érkezett. Kíséretében van a Szellemi Munkások Nemzetközi Szövetségének a vezértitkára és egy bruxelli ügyvédkisasszony.

Henri Barbusse fogadta a bukaresti lapok munkatársait, akik előtt kijelentette, hogy a tatarbunari nagy pör hozta Romániába. Besszarábiában egy ankétot akar megrendezni a szocialista intellektueleknek ez a vezéregyénisége, aki meg akarja ismerni a besszarábiái helyzetet. Henri Barbusse érintkezést keres a politikai és pénzügyi faktorokkal is, mert célja tökéletes egészében megismerni az országot.

A Besszarábiába megrendezendő ankétra tegnap elutazott az Egyesült-Államok bukaresti követe, Robertsohn is.

◆ SZÍNHÁZ ◆

HETI MŰSOR:

Kedd este: Kis huncut, operettujdonság. B) bérlet. Sorozatszám 49.

Szerda este: Valuta, bemutató, Pálffy Gyulácsy Irén pályanyertes műve, bérletszünetben. Sorozatszám 50.

Csütörtök este: Valuta, ujdonság 2-szor, Pálffy Gyulácsy Irén pályanyertes műve. A) bérlet. Sorozatszám 51.

Péntek délután (nov. 20-án): Dolly, mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 56.

Péntek este: Román előadás. Szombat délután: Csodaszarvas, olcsó helyárakkal. Sorozatszám 53.

Szombat este: Román előadás. Vasárnap délután fél 4 órakor: Öt órai vendég. Sorozatszám 5.

Vasárnap este: Román előadás. Hétfő este: Imádok, vígjátékujdonság. A) bérlet. Sorozatszám 54.

Kedd: Kis gróf, Pálfi Olli vendégfelléptével. B) bérlet. Sorozatszám 59.

Szerda este: Bródy-émléknapp, báró Hatvány Lajos felolvasása után Lyon Lea dráma. Bérleten kívül. Sorozatszám 60.

Szabó Dezső P. Gulácsy Irén hoinapi bemutatóján

Ősi erényeivel, ősi bűneivel, de a ma levegőjétől korbácsolt izzó vérkeringésével áll ki a nagyvárad színpadra holnap este a magyar paraszt. A próbák napok óta folynak Pálffy Gyulácsy Irén gyönyörű paraszt-drámájából a „Valuta”-ból és akik figyelemmel kísérik ennek a hatalmas irodalmi alkotásnak színpadra való előkészítését, úgy érzik, hogy a színpadi deszka helyett a végtelen szántás, a töretlen ugar, vagy a magyar falvak nyilgyenes utcái dobbannak meg az aktorok lábai alatt.

Irodalmon túl való jelentősége van a „Valuta” szerda esti bemutatójának. Pálffy Gyulácsy Irén egyik leg tudatosabb harcosa az utóbbi évek ama magyar irodalmának, amely egy dekadens kor elmúltával a népi beszéd mélyeséges gazdagságából tartja nyelvünket felrészíthetőnek. És Pálffynéban a sorsadta magyar irodalmentumot öröndetesen kiéri Nagyvárad közönsége is. A premier iránt tegnap már olyan szokatlan érdeklődés nyilvánult, amely csak a legkivétebb színházi eseményeket szokta megelőzni.

Betetőzi végül a bemutató jelentőségét, hogy arra a mai magyar irodalom zseni mestere Szabó Dezső is leérkezik Budapestre. Szabó Dezső tegnap értesítette a iratban a Nagyvárad szerkesztőségét, hogy Pálffyné premierjére kedden reggel indul Budapestre s a délutáni gyorsal érkezik Biharpüspökibe.

Román színtársulat is bemutat az Öt órai vendéget

Victor Eftimiu drámájának nagy sikere

Szombaton este a bukaresti Teatrul National Victor Eftimiu tragédiáját „Thebaidá”-t mutatta Nagyváradon. A verses dráma szerepét a legelőbb román színészek alakították, akik közül is emelkedett Victor Eftimiu felesége, Agepsina Măgălaș, a román színészet legkimagaslóbb egyénisége. A talmas sikere volt. A többi szerepekben G. Măsanu, I. Dimitrescu, Andronache S. Botez, Mădănsky és a többiek is elsőrangú színészeknek bizonyultak.

Vasárnap este Maximilian vígjáték-társulata „Öt órai vendég”-et mutatta be. A kifutó francia vígjátékot most adja a magyar színház is. A zolt ház publikuma halálan tapsolt Maximilian, aki egyéni szint és melegséget adott szerepében. Nem élezte ki a komikus helyzeteket és mégis minden szavát kacagás özöne kísérte. A többi szereplők is a francia vígjátékláda receptje szerint pgették a bohózatot. Különösen Constantines Calusa-Alvas asszony és Talianu arattak nagy sikert.

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI:

— A legnagyobb érdeklődés előzi meg Valuta premierjét. Pálffy Gyulácsy Irén az szág határára túl is elismert nevé irónó pályáját nyert parasztdramája tudvalevőleg szerd este kerül bemutatásra. A bemutató előadás iszinte páratlan érdeklődés nyilvánul meg, m az irónó elismert írói művészete és közéleti replése a társadalom minden rétegében a leggyobb szimpátiának örvend. A Valuta a hábo utáni falu jellegzetes gondolkozását combor ki a maga őszinte realitásával és megdöbben igazságaival. Az érdekes mesét Pálffy Gyulácsy Irén nagy fölkesztéssel és a legteljesebb szpadi ismerettel öntötte nemes színpadi formá A Valuta főszerepét Grófné Polgár Mariska, Pogány Janka, Benes Ilona, Petróczy Al Tóth Elek, Lengyel Vilmos, Darvas, Mad Sós, Bereng, Tompa játsszák, ami maga is g rantálja a Valuta nagy sikerét. Pálffy Gyulácsy Irén drámája csütörtökön este A) bérletben k rül színr.

— Kis gróf Pálfi Olgával. Kedden este e nagyon tehetséges és elismert képességű szu rett mutatkozik be a nagyvárad közönségé A Kis gróf fő női szerepében. Pálfi Olga egy cs pársra meg fogja hódítani a közönséget, me ugy éneketben, mint táncban a legkifogástalana bat nyújtja. Előre is felhívjuk a közönség gyelmét, hogy a vendégművész első fellépés felfokozott érdeklődéssel kísérje, mert Pálfi O ga gyorsan ívelő pályafutásának igen sokat j lentő lendületet fog adni a nagyvárad bemuta kozása. A Kis gróf többi szerepeit a társul legjobbjai játsszák. A kedd esti előadás B) bér letben megy.

— Hatvány Lajos báró a Bródy-émléknapp. A modern magyar irodalom egyik legn gyobb ismerőjét, Hatvány Lajost a Nyugat kör csoportosult írók vezérét látja vendégül szerd este Nagyvárad intelligens közönsége. Hatvan Lajos báró a Bródy Sándor emlékeztetőre rendezendő tünnepi előadás előtt kimerítő és nagy író életének és működésének legjellegze tesebb részleteire is kiterjedő tanulmányt fo felolvasni, ami az utolsó évtized legértékeseb irodalmi eseménye lesz Nagyváradnak. A Bródy emléknapp iránt olyan nagy érdeklődés nyilvánul meg, hogy már most meg lehet állapitan hogy a szombat esti előadáson a város szellem előkelőségei a legteljesebb számmal vesznel részt, ami egyet jelent azzal, hogy szerdán este a színházban Teater paré lesz. A Bródy-em léknapp alkalmából az elhunyt író egyik leg markánsabb munkája, a Lyon Lea kerü színr a címszerepben L. Hollós Jucival. A többi szerepeket Benes Ilona, Lengyel, Darvas, Madas Tompos és Bereng játsszák.

KÉSELŐ KARIKAGYÜRÜ

ujdonság és minden más ékszer olcsón
URÁNNÁL, Zöldfa-kapu mellett.

Az utolsó búcsu Ghica hercegné bályoki ravatalánál

Bályokon az ősze, esőzáttatva földben virágokba ágyazva feketek jakoporsó fekszik. A jakoporsóban érckoporsó. Ez is fekete, tompa csillogása. Az egyik végére egy cimerepajzs van forrasztva. A pajzs felett hermelin arbronsból kinyúló tizenegyágú korona. A pajzsra eke, amely öt vonás között van. Öt vonás öt dominium. A cimere a Ghica hercegi családé. A koporsóban egy fiatal, szép nő fekszik. Az ajkai bírósszürkék. A fején virágból font-szött főkötő van. Néha úgy rémlik, mintha megmozdulna és folytatná a táncot... Mert feketek selyem estélyi ruha borítja a karcsu termetét. Elöl nagy vörös selyem rózsza díszíti. A kicsi lábakon aranybrokát cipő... de a kezei össze vannak kulcsolva és egy kis keresztet sorítanak. Az érckoporsó fedele pedig le van olmozva. A magas fenyőszálak között kipuposodik a föld és egy ezüstösre festett kereszt van beleültetve. Azon egy kicsi táblára, fekete betűkkel van írva, hogy Ghica György herceg felesége, Radowa-Radovics Natália hercegné, aki huszonhárom esztendő élte, most itt fekszik a bályoki földben...

Mintha legenda volna. A mikor meghalt, az ablak felső szarnya kicsapódott és beáramlott a szobába a fagyos, hideg levegő. Mintha Szibéria havas mezejéről, vagy a dúsfűves orosz puszták felől vándorolt volna ide egy perces vizitre a szél, hogy ennek a szegény, törékeny kis orosz asszonynak elhozza az utolsó istenhozzádót. Idegenből ideplántált, fehér virág. A messzi odesszai mezőkről eljött ide, fiatalon, ragyogón, boldogan, a mi bihari földünkre és most örökre itt marad és a bályoki park egy mauzóleuma, kőből emelt hideg emlék fogja mutatni késői utódoknak, hogy egy kacagó, dalos kis orosz leánya itt meghalt.

Mert mindig orosz maradt. A szobájában az egyik oldalon Ferdinánd király arcképe díszíti a falat, de ezzel a képpel szemben, a másik oldalon egy szláv arc néz az előtte függő örökmécsesbe. Szakálas katonák: II. Miklós, a minden oroszok utolsó cárja, aki saját aláírásával szignálta ezt a képet.

Az apja, a cár testőrgárdájának volt tisztje. Hatalmas birtokok ura volt, de egyszer ki tudta, hogy történt, a deli testőrtiszt fiatalon meghalt. Két leánya van, Heléna és Natália. Rajongva szeretik az édesanyjukat és mellette vannak minden megpróbáltatásban. Mert kijutott a megpróbáltatásból nekik. Amikor Oroszországban kitört a forradalom és a parasztok azt hitték, hogy most már minden szabad, a két nővér, Heléna és Natália odesszai birtokukon voltak. Menekülni kellett a forradalmi tomeg elől. Legértékesebb holmijukat egy vagonba csomagolták. De a vagon megállt egy kis orosz állomáson és hetekig ott veszteltek. A két kényes kisasszony maga ment a kuthoz, hogy vizet hozzanak és avatatlan kézzel igyekeztek enni-valót főzni maguknak. Hallatlan szenvedésen keresztül vezetett az út Kisenev, ahol kisebb birtoka van a család. Az imperium átvétele után már nyugodtabb az életük. Heléna férjhez megy Rinniceanu őrnagyhoz, akit Szebenbe helyeznek. Itt meglátogatja őket Natália és egy téli éjszakai bálon megismerkedik egy szőke elegáns huszártisztal, ez Ghica György herceg. Csakhamar megtartják az esküvőt és Bályokra költöznek.

A hercegné keveset volt társaságban. A kastélyban nem laktak, mert a sokszobás hatalmas központi épület központi fűtéssel van berendezve és egyszeri beüthéshez egy félvagon is kell. De van a kastélyhoz közel egy kisebb épület, az Emma-liget, ott kényelmesen, elegánsan berendezett szoba. Ott laktak. A herceg, aki sógorának, Pinkász Józsefnek a birtokát teljhatalmulag vezeti, sűrűn vadászott, a hercegné ilyenkor kiment kocsi a férje után, de nem bírta sokáig ezt a szórakozást. Sokat olvasott, a lakása tele van francia és orosz könyvekkel. Most készült Bukarestbe...

A mikor a szerencsétlenség megtörtént és Margittára vitte be a herceg a feleségét, Bianu

gyógyszerészek adtak szobát, ahol a hercegné ápolhassák. Nem vették komolyan a betegségét, azt mondták, rövid napok alatt be fog gyógyulni az égési seb. Amikor a kocsirol le szállott, Bianuné Kiss Vali fogadta. A hercegné mosolygva mondotta neki:

— Na látja, mi történt velem?

Bianuné rémülten kérdezte:

— Hát hogy történt?

— Látja, ilyen vagyok én. Nem akartam háromszáz lelt költeni egy pár új keztyűért.

A betegségét úgy viselte, mint egy hő. Soha fájdalmakról nem panaszkodott, pedig néha olyan kínjai voltak, hogy felsírt az ágyban. Bianuné éjjel-nappal mellette volt. A gyenge, csupa ideg asszonyt is kimerítette a folytonos ébrenlét, de azért egy pillanatig sem mutatta a gyengét a szenvedővel szemben.

Be volt a hercegné arca pólýázva, vastag kötésekkal, csak a szemek, az orra és a szája volt szabadon. Keveset beszélt. Egyszer elkezdett mesélni Bianunénak az otthonáról, de hamar kimerítette a beszéd, mert az ajkai is sebesek voltak.

Az utolsó utolsó napokban valami rémült félelem veti erőt rajta és sokszor mondta Bianunénak:

— Ne menjen ki, féllek.

Bianuné igyekezett elterelni a figyelmét a betegségről. Beszélt neki mindenről, amiről egy asszony beszélhet. A divatról, a ruhákról.

Eltemették a Dnyeszter Madonnáját a bihari földben

Vasárnap hajnalban temetésre készült Bályok. A volt Károlyi-kastély hatalmas területen fekszik és úgy van felépítve, mint a régi lovagi várak. Elöl két bástyászerű épület, amelyből két épületszárny húzódik és hátul mint egy nagy U betű alos része, úgy fekszik a kerítés. Hatalmas, négyemeletes épület. Tornyokkal, terraszokkal. A U betű szárnyai között gyönyörű virágos park. Az épületszárnyak régén mást szolgáltattak, ma a praktikus gazda gyümölcsaszalót rendezett be, mert az uradalomhoz 800 holdas gyümölcsös tartozik.

Az ajtókat felett még ott van a Károlyiak cimere. A kilencágú korona. A hatméter magas parkban az almat alos madár. Körül oroszlánok és koronából kinövő női fejek vannak a cimereben.

Egy esztendővel ezelőtt Ghica György herceg a feleségével autótúrára tett az országban, így érte a szilágymezei Ungheni községbe, ahol egy új nagy templom mellett egy kicsike fatemplom állott.

A herceg megnézte a templomot. 1516-ban épült. Az egész akkora, mint egy kicsi pavillon. Husz ember sem férne bele. Amikor ez a templom épült, még nagy luxus volt a vasszeg. A templomban egyetlen egy síncs belőle és a fából készült falakat faszeggek tartják össze.

A pap elmondta, hogy le fogják bontani az öreg, szolgálaton kívüli templomot. A herceg megvette tizezer leierért. Százhatvan ezer leibe került, hogy a Károlyi-kastély parkjának tenniszgrúndján úgy építsék fel, mint ahogy Ungheniben 1516-ban felállították. Egy bukaresi festő restaurálta a képeket.

Ebben a templomban van felravatalozva a hercegné koporsója.

Mindenütt virág. Koszorúk. És egymásután újabb és újabb koszorút hoznak. Ranniceanu őrnagy és felesége, Pinkász József és felesége, Bianu László és felesége, a Leca-család, Grecianu ezredes, Papoudoff bankigazgató, Fodor-család, Gelman Géza, Jancsó-család, a margittai vadásztársaság, a posta, az adóhivatal, hatalmas elővirág koszorú. Nem lehet lejegyezni, annyi a koszorú. Megható, ahogy az uradalom cselédei jöttek bucsuzni urnőijükhöz. Szegény kis parasztasszonyok kis csokor virágot tesznek a koporsó mellé. Egy nő ölében gyerek van, oda viszi a koporsóhoz. A csöpp kis leány a piros, meleg ajkait odanyomja a koporsó hideg ércére. A hercegné keresztánnya.

A kicsi templomban nem lehet mozogni a virágoktól. Pinkász József, a birtok dugdagad ura, Bianunéval rendezgeti a koszorúkat. A koporsó már nem látszik ki a virágok közül.

Tíz óra után megérkezik a különvonat. Hor-

A férjével is keveset beszélt. Néha bekérte magához és megfogta a kezét. Az erős férfi borzasztóan szenvedett, mikor látta, hogy kinlódik a felesége. Mikor érezte, hogy elalzik az ágyban, óvatosan kivonta a kezét a kezéből és a Bianuné kezét tette bele. Ha felebredt, rámosolygott ápolójára és szomorúan mondtotta:

— Látja Madame, milyen csunya vagyok most. Csak ne látszon meg.

Az utolsó napokban néha sírva fakadt: magához ölelte Bianuné fejét és csókolgatta.

Pénteken megmondta neki, hogy táviratokat az anyjéért és a nővéréért, meg Ghica herceg nővéréért. Ennek örült a legjobban. Ghica herceg nővére a háború alatt vöröskeresztet ápolónő volt és nagyon szerette a hercegnét.

— Olyan jó, hogy jön. Ő meg fog engem gyógyítani. — Későn érkezett.

Csütörtökön délután 6 órakor nagyon rosszul érezte magát. Mozdulatlanul fekszik az ágyban, a szemek le voltak hunyva és mikor az orvos megkérdezte, hogy érzi magát, apatikusan mondta:

— Meg fogok halni.

Ettől kezdve nem beszélt. Láza nem volt, az érverése 190-et vert, a szemek állandóan le voltak hunyva. Éjszaka nem aludt egy pillanatig sem. A szív működése percről-percre gyengült és minden félórán injekciókat kapott, hogy fokozzák a szív működést. Egyszerre egy liter konyhasóoldatot fecskendeztek be a testébe, ez borzasztó fájdalmat okozott, de meg sem mukkant, fel sem jajdult.

Pénteken hajnalban meghalt...

váth Endre esperes érkezett. Őt pap kíséri. Papoudoff bankigazgató és családja, Georgescu Valcea táblabíró, Filip margittai főszolgabíró, Plainau, a mőli-apátás kormányzója. Több mint száz vendég érkezett a vonattal. A környékről és a birtokokról nagyon sokan jöttek el a temetésre. Alig lehet mozogni, annyi az ember.

Tizenegy órakor megkezdődött a gyászszertartás. A templomban Horváth esperes beszentelte a koporsót, amelyet azután kihoznak a templom elé. Az uradalom kilenc férficselédje hozza ki, akik azután, mintha testőrség volnának, úgy állnak fel a koporsó előtt. Mindegyiknek a kezében hosszú szál égő gyertya.

Mögöttük két sorban állnak fel a koszorutartó szolgák. A koporsó mellett áll a szerencsétlen hercegné nővére: Heléna, a férjével, Ranniceanu őrnaggyal. Mellettük Ghica György herceg. Nagyon megtört a csapás. Görmnyedten áll a koporsó mellett. Két szemét merően szegi a koporsóra. Az arcán, bal füle mellett kötés van. Amikor a hercegné égő ruháját igyekezett eloltni, az égő benzín reáfröccsent az arcára és könnyebb égési sebet kapott. Bianu gyógyszerész áll a herceg mögött a feleségével. A koporsó lábánál áll Pinkász József és a felesége, Ghica hercegné.

A pap ajkáról felsír a halottat bucsuzató szomorú dallam. A gyertyák sercegeve égnek. A koporsó felett szürkés tömjénfüst áll meg. A hercegné nővérét nézem: a bájos asszonyarcot elformátlantítja a folytonos sírás. A herceg igyekezik figyelmeztetni magát, de néha a pillái alól kicsordul egy-egy nagy könnycsepp.

Olyan csend van, hogy hallatszik, ha az égő gyertya viaszra lecsöppen a földre. Csak a pap hangja sír. A szomorú ének elterül a temető-gyülekezet felett. A férfiak lehajtják a fejüket, a nők sírnak...

Azután megkezdődik a román orthodox-ritus szerint a bucsuztatás. A bucsucsókat az élő a keresztre leheli, amely a koporsóra van téve. Legelőször a hercegné nővére megy a koporsóhoz. Megrendítő jelenet játszódik le. A fiatal nő reáborul a koporsóra és keservesen zokog. A kezével átöleli a koporsót. Feljajdul.

— Natália! Natália!

Azután egyenként járulnak a koporsóhoz a hozzátartozók, a rokonok, a barátok, az ismerősök és térdreborulva, alázatosan a sok parasztférfi és asszony... csak az édesanyja nem bucsuzhatott tőle. Nem kézbesítették neki a táviratot.

A koporsó felett Horváth esperes mondott bu-

Zsirbödönök 3-tól 50 literig, Zománc-
edények, agnő és a-
aiban, üveg és porcellán edények, a legolcsóbban beszerezhetők

FRIEDMANN MAYER-nél Str. Nicolae Jorga
(Zöldia-utca) 21. sz.
— Ugyanott egy világos szuterén helyiség azonnal kiadó. —

bucsuztató beszédet és a barátok nevében Georgescu-Valcea táblabíró. Nagyon szeretnék a hercegnét. A táblabíró hangja sokszor elakad és meggrázza a sírját.

— Adió, — fiatal hercegné, legyen neked könnyű a föld. A Dnyeszter madonnája eljött közelem és most itt várja a feltámadást.

Azután megindul a koporsóval a menet. Megkerül a templomot és felmennek a sírhoz. Nehány lépésre a templomtól őt magas fenyőszáll áll. Középről kihúztak egy fát és a gyökér helyén lesz a sír. Egy mérnök készítette el. A sírverem falai ki vannak betonozva.

Az ércoporsót betették egy fakoporsóba és azután leeresztették a sírverembe.

Nincs borzasztóbb, mint mikor a nyers föld dübörög a koporsó födelén.

A temetés után — román népszokás szerint — halotti tor volt. Az uraknak a kastély termeiben szervezték ebédet. A parasztnak az udvaron terítették. A népszokás az, hogy azt az edényt, amelyből valaki a halotti toron eszik, elviheti. A kastély körül minden paraszt tányérokat és csuporkát szorongat a hona előtt.

Délután 2 óra 20 perckor elindul a vonat Várad felé. A hercegné, aki fiatal, ragyogó szép nő volt és akinek a sors különös szépsége illyen tragikus halált rendelt, megkezdte az örök pihenését.

Fleischer Sandor.

Chirvai képviselő beszéde az ipar támogatásáról

Dr Chirvai Vazul ermelléki képviselő pénteken a képviselőházban az alábbi figyelemre méltó beszédet tartotta:

A biharmegyei ipartestületek felkérték arra, hogy közvetítem kívánságait a munkaiügyi miniszter úrnál a munkakamarák és a kétszáz új munkatörvény kérdésében és van szerencsém említetni Chirculescu miniszter úr figyelmébe a következőket ajánlani:

A nagyváradi ipartestület tevében, amely több mint 2500 tagot számlál, az eróhiályfalvai ipartestület nevében, amelynek 800, a maróittai ipartestület nevében, amelynek 600 és végül a székelyhidi nevében, amelynek több mint 200 tagja van, tisztelettel beérteszem azt a határozati javaslatot, amelyet az augusztus 9. és 10. napján Aradon tartott iparoskongresszus elötagdott, valamint a munkakamarák ügyében kétszázit felíratott azzal a kéressel, amelyhez magam is csatlakozom, hogy azokat figyelembe venni és a bennük foglalt javaslatokat a lehetőseghz képest teljesíteni méltóztassék.

Az előtagdott határozati javaslat ugyanis azt kéri, hogy addig is, míg az Ipartestületek Szövetsége részéről a kisparrá vonatkozó törvénytervezet elkészül, amely pár hónapon belül megtörténik, a parlament ne vegye vita alá a munkatörvény benyújtott tervezetét. Viszont a munkakamarák ügyében az erdélyi ipartestületek is ki akarják fejteni nézetüket és észrevételeiket.

Képviselő Urak! A kis- és középiparosoknak teljesen igazuk van, amikor azt mondják, hogy a nagyipar a romániai Gyáriparosok Szövetsége képviselte egyrészt, a munkásokat a szakszervezetek másrészt és így jogos kívánságait előterjesztették, csupán a kisparrá hiányzó a fenti problémák tárgyalásánál. Most azonban, mikor a kisparrá is szervezedeit, mikor a kis- és középipar is felismerte az összefogás erejét és szövetséget alkotott, azt hiszem igazságos, hogy az ipartestületek szövetsége is meghallgatassék a munkáskérdésnél. Viszont a munkaiügyi miniszter is köteles azzal a szakszervező és nemzeti érdek szempontjából egyaránt, hogy őket is meghallgassa.

A szakma szempontjából azért hárul a miniszter úrra ez a kötelezettség, mert csak ennek a testületnek tagjai részéről ismerheti meg azokat az igazi nehézségeket, amelyekkel ezek a kis ekzsztenciák küzdenek, hiszen ezektől a

közkatonáktól indult ki a nagyipar kialakulása és csupán a fejlődés útját követve, amelyre a kisparrá bennünk utal a realitások kijelölésével jutunk el nagyiparunkhoz, amely épp oly szükséges egy ország érdekében, mint a kisparrá. De nemzeti kötelezettsége is a miniszter úrnak, hogy a kisparrá iránt érdeklődjék, még pedig több indokból. A csatolt területeken élő kisparrá kevés számú román iparost tüntet 31. Az ipartestületek túlnyomó többsége tehát az ipartestületek Szövetségének is, más népek fiaiból áll, akik azonban meggyőződés szerint épp olyan jó polgárok, mint a románok. Nem szabad azonban szem elől tévesztetni, hogy ezek az iparosok más körülmények között különböző rezsimok alatt keltek életre, hangsúlyozott kötelezettség tehát, hogy segítsük őket, hogy ők is dokumentálhassák teljes szeretettel hazájuk Nagyrománia iránt, amely nekik otthon ad. És ezt csak akkor tehetjük, ha összes kívánságait meg hallhatjuk, jogos kérelmeiket teljesítjük és a munka lehetőségét számukra megadjuk, mert munkálkodva fogják magukat jól érezni és ezt a hazát épp úgy szeretni, mint bárki közülünk.

Említést kell itt tennem az anyagi kötelezettségekről is, amelyekkel egy kisparral szemben tartozunk. Mert hiszen kívánságai és jogos kérelmeik teljesítésével még nem tettünk meg mindent az érdekében. Még várunk valamit és pedig: az ipari hitelt a kisparrasoknak is hozzáférhetővé kell tenni éppen úgy, mint a nagyipar számára. És ennek a kívánságnak a teljesítésére éppen az Ipari testületek Szövetsége a legalkalmasabb, vagy pedig az egyes ipartestületek, amelyek az állam és egyének számára egyaránt garanciával szolgálnak. A második motívum, amelyen a miniszter úr nemzeti kötelezettsége alapszik, hogy érdeklődjék az Ipari testületek Szövetsége iránt az, hogy román iparos-osztályt kell teremteni, amely helyet foglaljon a paraszt-osztály és az intelligencia között. Hiszem, hogy mindnyájan meg vagyunk győződve a középosztály megteremtésének szükségességéről. És éppen az Ipari testületek Szövetsége, valamint az ipartestületek alkalmassak arra, hogy ezt a román kisparras-osztályt megteremtésük. Viszont egységes útbaigazítás nélkül és az állam támogatása nélkül ezek az ipartestületek könnyen a szélsőséges eszmék zsákmanául eshetnek. Hogy az utóbbi be ne következzenek, szükségesnek tartom, hogy a miniszter úr az ipari munka szervezésének minden kérdésében tanácskozzék az Ipari testületek Szövetségével, vonja őket be munkakörébe, hogy ily módon a tervezett munkatörvény is felölje mindazokat a feltételeket, amelyek ezt a nemzeti kisparrá fejlődéshez, virágzásához és tökéletesedéshez segíthetik. A munkakamarák pedig legyenek igazi otthonai a munkaadó és munkás közötti megértésnek, hogy az államot, mint a román nemzet olátrköveit fenntarthatassák. Mert képviselő urak! Szilárdan meg vagyok győződve, hogy csak az az állam állhat fenn a jövőben, amely a produktív társadalmi osztályokra támaszkodhatik. Az erkölcsi, az intellektuális és az anyagi rendben mindent, ami nem produktív el kell távolítanunk. A háború sok értéket elpusztított, sok energiát elpazaroltunk és változtattunk el destruktív elemmé és így éreznünk kell, hogy az energetikai egyensúly helyreállítására a rombolás helyén az építkezésre a munka kifejtésének minden tényezőire szükségünk van. Ebből a következők, hogy mindennek, ami nem produktív, ami tehát sztatikai tényező, át kell, hogy adja a helyét az aktív, a produktív, a dinamikus tényezőknek. Természeti törvény ez, amely nem tűr módosítást, amelynek érvényesülése fel nem tártoztatható. Akik ennek a törvénynek útjában állanak, azok felmorzsolódnak és ez a sorsa a nem produktív osztályoknak is. A világháború eredménye ez, amivel meg kell békülnünk. A munkakamarák hivatottak arra, hogy ezt a produktív munkát szabályozzák és nemzeti irányba tereljék és így kérem a Miniszter Urat, hogy mennél nagyobb területen vegye igénybe az igazi munkáselemek közreműködését.

Gummiharisnyák, sérkötők, haskötők

„Hygiea” Str. Nicolae Jorga (Zöldia-ut.) 13.

Zenemű-kölcsönkönyvtár Nagyváradon

Nagyvárad zenei élete az utóbbi időben friss lendületet vett. Új zenekör és zenekörök generáció nőtt fel, amely benépesíti a hársversenyermetek és otthon intim társaságokhoz művelő a muzsikát. A zeneművek ára azonban az utóbbi években annyira megrágtat, hogy havonta igen tekintélyes összeget kell kiadni annak, aki kellő változatosságban akar kottákat beszerezni. A zenekörök minden válfaját csak dús, hogy a zeneművek minden válfaját csak dús, hogy emberek gyűjthetik maguknak.

Eppen ezért a zenét szerető és kultiváló publikum számára rendkívüli jelentőségű intézményt szervezett be a Hegedűs Hirlapiróda, mikor megteremtette és néhány hét múlva megnyitja a zenemű-kölcsönkönyvtárát. Ez a zenemű-tár olyan gazdag és impozáns, amely minden elképzelhető igényt ki fog tudni elégíteni, mert a klasszikus és modern zenekörökön kívül, ugyiszólván minden terméke hiánytalanul megvan benne. A kottakölcsönkönyvtár tízezer nótából áll. A Hegedűs Hirlapiróda már valamennyi művet beszerezte, a könyvtárt abszolút szaktő kéz elrendezte, megszervezte, úgy, hogy már csak a kótés és a technikai elrendezés váhtra, hogy ez a nagyszabású kulturintézmény megkezdhesse működését.

A zenemű-kölcsönkönyvtár felölleli az összes mestereket, albumokat, magyar ábrándok, intermezzókat, keringőket, táncszámokat, két négykezeseket, magyar kuplékat, operákat, operettek, teljes kivonaton partitúrákat, nótákat, fantáziákat, ugyiszólván valamennyi magyar nótát, német dalt és kuplét, műdalokat, jazz-bandot, ragitúrt, shimmyt, tangót, mindent, hegedű-zongora kottát és ezenkívül igen gazdag választék van benne román dalokból. Mondanunk sem kell, hogy a legújabb kiadványok, már megtalálhatók benne. (Iskola-füzetek nélkül a könyvtárban.)

A kotta-kölcsönkönyvtárral karöltve a Hegedűs Hirlapiróda újból megszerezte a zenekör-árúító osztályát, amely négy éven át a nagyváradi publikumot ellátta kottákkal, amit azelőttiban tavaly a hirlapiródaiban lévő helyszíreki felosztattak. A zenemű-osztály és zenemű-kölcsönkönyvtár szeresen fogják egymást támogatni.

A hatalmas arányú új intézmény elhelyezését lehetővé tette az, hogy a Hegedűs Hirlapiróda nagy áldozatok árán kibővítették és helyiséggel tágas nagy befogadó képességű lett alakították át. A hirlapiróda teljesen modern berendezést is épít ezzel kapcsolatban, amelynek egyrésze kizárólag az eddigi modern, gazdag, páratlanul értékes és változatos irodalmi kölcsönkönyvtár és az ujonnan létesített zenemű-kölcsönkönyvtár céljaira fog szolgálni. Zenemű-kölcsönkönyvtár megnyitására, beirakozási feltételeiről annak idején hírt fogunk adni.

Női kabátot
mosi vásároljon
mosi olcsóbban vásárolhat
mosi a választék nagy
HEVESI női divatruházában
Str. Nicolae Jorga (Zöldia-utca) 8.

Keztyű tisztítást és javítást, valamint minden bőráruk tisztítását szakszerűen teljesíti
KEPES ELEK orvosi kótszerész Sas-passage

Schöberl-ágyak
készen és megrendelésre kaphatók 3500 Leiert
ART KARDITOSNAI
Strada Cosbuc (Szalárdi-utca) 9. Rosenzweig-palota
Mind a szalmába vágó munkák legszolidabb árban és felelősség mellett készülnek.

Figyelem! Csak november 15-ig
Üzletáttszervezés

Kétfőtől óriási tömeg szévet elárúsítás. Ritka alkalmai árakban férfiak, nők kabát és ruha szövetek

Kardos és Társánál
Stepper cukrászdával szemben. Bulevardu Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 8, szám alatt

Az iparosok nagygyűlése a községi választások előtt

Válaszok a prefektusnak

Elsőnek az iparosok nevében Lebovics Rudolf válaszolt a prefektusnak.

— Legyen szabad felelni a prefektus kérdéseire is, — kezdte meg beszédét Lebovics Rudolf, aki hangot adott az iparosokat ért sok-sok méltánytalanságnak és sérelemnek. Ide jött közénk a kormány képviselője és ezt a percet ki akarjuk használni. Kézi szerszámainkat a környékbeli adóvégrehajtó lepecsételi, ez soha az iparossággal eddig még nem történt meg. Hogyan fizessen adót, amikor nem tud keresni, mert szerszámait lefoglalják és elárverezik adójében. Ez rettenetesen hat az iparosságra. Nem akarok ünneprontó lenni, de meg kell mondanom a fájdalunkat. Ha az orvost félrevezetik, nem tud segíteni. Tudom, hogy egyik napról a másikra megszűnhet a súlyos betegség nem lehet. Az iparosságot tulbecsülték az adókövetésnél, apasztani kell ezeket a terheket. Hítelek szorult az iparosság és a hitelviszonyok rossz. A nagy bankok figyelembe sem veszik hitelkérelmeiket. Az iparostület kebelében működik egy hitelszövetkezet, amely megkereste az ipari hitel minisztériumát, de kérésére választ sem kapott. Három hónappal ezelőtt a Banca Romaneascăhoz fordultak, amely nem is választott. Egy pár ezer lejel iparosságizenciát lehetne megmenteni. Kéri, hogy a prefektus illetékes helyen ezeket tegye szóvá, mint az iparosság legégetőbb sérelmeit és kívánságait.

Ferdinándi könyvkötő napirend előtt kért szót. Tudni akarja, hogy a 8-ára meghirdetett nagygyűlést miért halasztották el?

Szabó Károly elnök adja meg a választ: A prefektus nem volt Nagyváradon és nem volt, aki a gyűlési engedélyt aláírja.

Ezek után Popa Mihály előjáró kért szót. Felemlíti, hogy 1922-ben jött be Váradra és azóta támogatja ügyében az iparos társadalmat. Az iparostület hivatalba lépésekor nem működött, helyiségei el voltak rekvirálva. De talpra állították ezt az intézményt és ez volt az első lépés, az új élet első jele. Nem kortes és nem kormányexponens, de inti az iparosságot, hogy ne politizáljon, az iparosság legyen józan. Én a választás kérdésébe nem avatkozom, de arra kérem önöket, hogy ha a választások szóba kerülnek, a politikával ne kössék össze, csak a gazdasági érdekeiket tartsák szem előtt. Itt van a prefektus ur, aki idejött önhöz és a zsebébe hozta az önköpanaszait. Ezt még eddig nem értük el a reményt ad rá, hogy jön az idő, amikor idejönnek a bajok orvosságára is. A prefektus tele energiával jött, de tele jóakarattal. Mint az iparhatóság feje, ezt szükségesnek tartotta elmondani a prefektus személyéről.

Robitsek Béla mézárász kér még szót, aki kijelenti, hogy az elmúlt pénteken tapasztalta a prefektus jóindulatát, aki azonnal orvosolta a husiparosság egyik sérelmét.

Dr Regman Miklós prefektus ezután kijelenti, hogy a napirend tárgyalásánál nem akarja, hogy személye a presszió jellegével hasson és ezért eltávozik. Szilágyi Géza elnök köszönetet mond a prefektusnak, aki eltávozásban még a következőket mondja, ezuttal magyarul: — Nem ígerek semmit, ismétlem, amit megmondtam, az az én legforróbb kívánságom. — A prefektus ezzel nagy ováció kíséretében eltávozik. Az elnök 5 percre felfüggeszti az ülést és a prefektus eltávozásával egyszerre robbannak ki az ellenzéki hangok.

Az Iparostületnek meg kell találni a kontaktust a Magyar Párttal

Szabó Károly az előkészítő bizottság tevékenységét ismerteti. Közös programot dolgoztak ki a kereskedelem képviselőivel a közös gazdasági érdekek alapján. Felolvassa a lapokban már egyszer ismertetett programját. De a gazdasági követelésekén kívül az iparos testület, mint a nemzeti kisebbséghez tartozó társadalmi réteg, külön követeléseket állít fel. Átad-

a szót Budai Tibornak, aki a paktumtárgyalások ügyeiről referál.

Budai Tibor: Elmult hét keserves esztendő és jog adódott végre arra, hogy a törvény keretein belül felkészüljünk a következő 8 esztendőre. Szükségessé vált, hogy egyes szervekkel együtt haladjunk. Nem akarunk országos politikát, csak városi politikát. En elhiszem a méltóságos prefektus ur előbb elmondott ígéreteit, bízom a jóindulatában, de nem tudom, hogy módjában lesz be is váltani azokat. Csak a magunk erejében lehetünk bizonyosak. Kérdezem, hogy a közmunkák arányosan osztottak-e el?

Felkiáltások: Nem. (Hát az adók arányosak-e?) Felkiáltások: Nem, dehogyan arányosak. Mi nem bízhatjuk magunkat egyik pártra sem, magunk erejére támaszkodva azokkal kell együtt haladnunk, akikkel egy kategóriába tartozunk. A kereskedőkkel, a munkásokkal és mert ezek a tömegek Nagyváradon nemzeti kisebbségek, nemzeti kisebbségekkel, velük együtt. Egy más nélkül nem csinálunk semmit az iparosok és a kereskedők között a paktum már alá van írva. De a munkássággal és a Magyar Párttal még folynak a tárgyalások. A munkásságtól az iparosság programja alig tér el és így gyors megegyezésre van kilátás.

Schwartz Lajos férisszóbó: Az iparosok, kereskedők és a munkásság képviselik Nagyvárad dolgozó rétegét. Ezek képviselik a kisebbségeket is, ezt a kérdést tehát automatikusan megoldja. Az iparosoknak, kereskedőknek, munkásoknak kell együtt összefogni, mert nem állunk oda sem a magyar magnásoknak, sem a román boyároknak letrául, akiknek csak a választásra kellünk. (Hangos felkiáltások: úgy van, úgy van, nem szolgáltatjuk ki magunkat a választásoknak).

Czimmer József öreg iparos a három társadalmi osztály együttműködése mellett szól. A tömeg ezután a munkásság jelenlévő képviselőjét, dr Rozvány Jenőt akarja hallani.

Dr Rozvány Jenő: Azért jöttem ide, hogy meghallgassam, mert érdekel, hogy mit akarnak a többi dolgozó osztályok. A munkásság, mely egyedül egységes és a legnagyobb tömegű szavazókat foglalja szervezetekbe, olyan programot ad a városi választásokra, amelyből kikapcsolja a pártköveteléseket és tisztán gazdasági alapon áll. Azért dolgozták ki ezt a községi programot, hogy a dolgozó osztályok összefogassanak és akaratukat győzelemre vigyék. A kereskedőknek, iparosoknak, munkásoknak olyan emberek kell a városi közigazgatásba beküldeni, akik gazdasági vonatkozásaik révén nincsenek összeláncolva a hatalommal. Szabad és becsületes emberek valók a fórumra, akikre nagy kötelesség vár. Ellenőrizni kell a mulat és ha vannak bűnösök, elő kell állítani a bűnösöket. Meg kell vizsgálni, hogyan gazdálkodtak a lefolyt esztendő alatt. Felül kell vizsgálni a város megkötött szerződéseit. (Felkiáltások a tömegben): Itt van a Rimanóczy bérelt! Mi van a Royal-művekkel? Igen, itt van például a Royal-művek mondotta Rozvány doktor, ahol tíz millión felüli károsodás éri a várost, mert tavaly rosszul kötötték meg egy szerződést. Nincs különbség román iparos, magyar iparos, román kereskedő és magyar kereskedő között, érdekeik azonosak, mint ahogy nincs különbség román munkás és magyar munkás között sem. Felhívja az iparosságot, hogy a maga útján járjon és csinálja meg adólgó rétegek koalícióját, minden politika kizárásával.

Kereskedők, iparosok és munkások együttműködése.

Dr Fried János szól ezután, aki hangsúlyozza, hogy ő volt az az ember, aki elsősorban propagálja a három társadalmi réteg, kereskedők iparosok és munkások együttműködését.

Szabó Károly ismerteti, hogy az iparosok és kereskedők között már megkötött paktum hat-hat mandátumot követel a képviselőtestületben. A további paktumokra kijelenti, hogy neki az az álláspontja, hogy ő elsősorban magyar, azután iparos. Az iparostületnek tehát, mint a nemzeti kisebbséghez tartozó Nagyváradon többségi lakosságnak a Magyar Párttal is meg kell találni a maga kontaktusát. Amennyiben ez az álláspont nem felel meg a gyűlésnek, úgy ő lemond a szervező-bizottsági tagságáról. A jelenlevők többsége tiltakozik Szabó Károly lemondása ellen, akit becsületes, törekvő és őszinte vezetője évtizedek óta Nagyvárad iparosságának,

asárnap délután Mosoiu (volt Mezey) utcai székházában tartotta meg az első választáselőkészítő nagygyűlést érdeklődés mellett. A szokatlanul érdeklődést két ok váltotta ki. Először egy a gyűlésre bejelentette részvételét egy man Miklós prefektus. De felfigyelt a tömeg érdeklődését az a természetesen is, hogy tudatában van annak, hogy a városi választások alkalmával súlyosnak és a maga érdekeinek és további-
nak az eldöntéséről van szó.

A prefektus beszéde

Dr Regman prefektus az elnöki asztalnál Szilágyi Géza, Szabó Károly és Lebovics Rudolfok mellett foglalt helyet. Miután a gyűlés megkezdődött a szívélyes üdvözléssel, az elnök azonnal szólásra állott fel. A prefektus románul beszélt és szavait dr Czegli Géza tolmácsolta magyarul.

Előjáróban kijelentette, hogy nincs más dolga, csak az, hogy jót és mindenki javára tegyen. Tudja, hogy az állapotok nem rózsák és minden erejéből istápolni akarja az ország javát, amennyire lehet, segíteni akar. Közli a jelenlévő dr Rozvány Jenőre, mint az előző Szövetségének főtitkárára, akinek már megmondta, hogy javaslatba hozta a lakásbérlet megszüntetését. Felsorolja a prefektus, hogy kívánságai többek között az is, hogy az összes városi, megyei közmunkák helyi iparosok kezébe jussanak. A városi munkák városi iparosok, a megyei megyei iparosoknak adják ki. Nyilatkozatot tesz, hogy nem az ígéretek embere, nem mond olyat, amit be nem valthat.

Illetékes helyen szót emelek, — folytatja a prefektus — hogy ötvenezren felüli közép- és nagyvárosok csak a helyszínen legyen megtervezhetőek. A városi tanácsnak az építkezési munkák csökkentenie kell, hogy az építkezési munkák fellendülhessen. (Nagy éljenzés.)

Sok jogos vágya és kívánsága van önkormányzatunknak, hogy törvényen arról, hogy a város középületekkel láttassék el a város iparosérdekeket szolgáljon. A gazdaság tart egy kézműipar csarnokot, a gazdaság előkészítő-intézményt, amely a munkásságot olcsóbban látja el a szükséges feldolgozó és produktumokkal. (Éljen!) A városi iparosok, illetve a meglévő a gyárosok együttműködésével olyképpen kifejlesztjen, hogy az és nemzeti kisebbség nélkül, az iparosok együttműködés ne csak nyugvóhelyet és meleg álmot kapjon, hanem lelki és kulturális szükségleteit is kielégítse. Régóta foglalkoztatja a város a vásárcsarnok kérdése, melynek megoldása egyre késedelmesebb. A helye ennek az intézménynek már ki van jelölve. Ezt minden erővel meg fogjuk valósítani. Utal a prefektus Chirvai képviselő parlamenti beszédére, aki nemrégiben az országgyűlésen tette szóvá, hogy az iparosokra vonatkozó törvények megalkotása ne történjen meg szakértők meghallgatása nélkül. Meg kell könnyíteni az adófizetését és programot, hogy az adófizetés könyvecsébe utján részletekben is történhessen. (Hangos, sokig tartó éljenzés és közbeszólások: Ez illik! Nem bírjuk az adókat, lepecsételik a dolgozó szerszámainkat!)

Beszédét így folytatta a prefektus:

— Az adóbehajtások szigora csak ott működik, ahol kétségkívül a rosszakarat. Ne gyűjtsék el a szegény kisiparos szerszámait. (Úgy van! Úgy van!) A lakáskérdés megoldása nehéz, de addig, amíg egy ember zavartalanul 7-8 órában lakásban lakik, a tömeg megfelelőleg nem létezhet el. Könnyítések akar eszközölni a városi adók kivételében és behajtásában is. Nem teszek nagy ígéretek, szóltat a prefektus az eredmény mutassa meg, hogy a köz javát szolgálom. A prefektus kiegészíti még beszédét azzal, hogy az ipari hitel kérdésében tartott Mosoiu miniszterrel, aki hajlandóan mutatkozott nagyobb összegű folyósítást azok részére, akik a hitelt igénybe akarják venni.

Gyermek hintőpor csak Höfer-féle jó.

Dr Czeglédy Miklós; mint a Magyar Párt egyik jelenlévő tagja tart hosszú beszédet a gyűlés előtt. Hugsúlyozza, hogy azok a kifogások, amelyek az iparos társadalom részéről a Magyar Pártot értik, nem állnak fenn, mert a Magyar Párt nem egy autokrata osztály pártja, hanem a dolgozó magyarság s abban demokratikus elemek vannak túlnyomólag képviselve. A Magyar Párt akciói egyformán vonatkoznak a politikai és gazdasági helyzet megjavítására, amelyek egymással szorosan összefüggnek. A Magyar Párt egyformán tiltakozik a nyelv és kulturális jogtiprásokért és a hogy ezek megszüntetését követelik, éppen úgy követelik a súlyos adóterhek csökkentését és a gazdasági depresszió helyébe az iparos, kereskedő és munkástársadalom helyzetének javításával az egészségesebb és boldogabb jövőt.

Dr Czeglédy beszéde után a gyűlés új szervező-bizottságot választ, amelynek tagjaiul Velics Sándor, Réder Armin, Nőgrády József, Spitzer Benjámin, Ferdinándi Sándor s a már bennlevők közül Budai Tibort és Ungerleider Mór küldik ki. A gyűlés utasítást adott a bizottságnak, hogy sürgősen folytassa le tárgyalásait és arról minél előbb tegyen jelentést.

A zsidó nemzeti szövetség közgyűlése

Vasárnap délelőtti tartotta Nagyváradon tisztújító közgyűlést az Erdélyi zsidó nemzeti szövetség nagyváradai helyi csoportja, az Apolló mozgósítházban. Az erdélyi zsidó nemzeti szövetség képviselőiben részt vettek dr Fischer József a zsidó nemzeti szövetség központjának elnöke, Dr Marton Ernő az Uj-Kelet felelős-szerkesztője, Pontban 11 órakor nyitotta meg a gyűlést dr Markovits Ignác Keren Kajemeth biztos. Üdvözlő a központi kiküldötteket és felkéri dr Fischer József urat beszédnek megtartására, valamint Blum Zsigmondot a jegyzőkönyv vezetésére.

Dr Fischer József emelkedik szólásra. Üdvözlő a nagyváradai helyi csoportot. Megható szavakkal emlékezik meg a nagyváradai csoport elhunyt elnökéről dr Friedländer Sámuelről, aki dacára az ősz korának szinte fiatalos lelkesedéssel csatlakozott a cionista mozgalomhoz. A közgyűlés közönsége néhány percig állva rója le kegyeletét az elhunyt elnöknek.

Megemlékezik Nagyvárad zsidóságáról és mint legértékesebb elemek nevezi, akik sokat áldoznak zsidó intézményekre. Az orthodoxiának egy hatalmas vára a nagyváradai orth. hitközség és a cionizmus legteljesebb harcosait találjuk az orthodoxia soraiban, azonban van egy rétege a várad zsidóságnak, ahol mély barázdákat szántott az asszimiláció.

Szónok kifejti, hogy ma már fölösleges lenne cionizmusnak propagandát csinálni, ma már a tények beszélnek. Palesztina épül és a kivándorlásra jelentkezők száma olyan nagy, hogy csak egy bizonyos hányadát lehet kielégíteni a rendelkezésre álló certifikátból. Dr Friedländer Sámuel annak idején az orosz pogromokról beszélt és ezt hozta fel példának.

Ezek a jelek teszik mé ma is szükségessé a cionista szervezkedést.

Meggyőző szavakkal mutat rá dr Fischer József a cionista szervezet további rendszeres kiépítésére. A Jewish-Agency összetétele után, amely tulajdonképpen a cionista szervezet örökebe kell, hogy lépjen, ennek megalakulása után is szükség van a cionista szervezet további fennmaradására. A Jewish-Agency összetétele 50 százalékos cionistákból lessz összeállítva és 50 százalék más filantróp egyesületekből. A Krimi projekt protektorai megmutatták, hogy szükség van a cionista organizáció további fenntartására és annak fokozott kiépítésére. Mert az asszimiláns filantrópoknak teljesen mindegy, hogy Krim! vagy Uganda, ahová

néhány nappal ezelőtt Cuza tanár küldeni akart bennünket. Ezekre a filantrópokra mi nem bízhatjuk a cionista munka elvégzését. A zsidóságnak nem Cuza a legnagyobb ellensége, hanem az asszimiláció!

Beszél a héber nyelvoktatásnak a szükségességéről is kifejezi, hogy az ifjúságnak a minden más kultúrterék fenntartásával meg kell tanulni a héber nyelvet. Palesztinában a héber nyelv nélkül egy bábeli zűrzavar keletkeznék, ha ott minden országból beözönlött zsidó a Gálut nyelven beszélne. Megemlékezik, hogy az Unionea munkájával ismét fenyeget az asszimilációban való elmerülés veszélye. Ez ellen védekezni csak céltudatos és becsületes cionista munkával lehet. A szónokot zajos óvációban részesítették.

Dr Marton Ernő az Uj-Kelet felelős szerkesztője volt a következő szónok. Leles szavakban buzdította a hallgatóságot további kitartó és öntudatos cionista munkára. Elénk példaképpel támasztja alá a cionista mozgalom szervezésének a szükségességét. A zsidóság — ugymond — idegen érdekekért küzd és ez az oka annak, hogy bennünket annyira gyűlölnék. A zsidóságnak önmagáért kell küzdeni és nem szabad elmerülnie az asszimiláció fertőjében.

Dr Markovits Ignác előterjeszti a közgyűlésnek a helyi csoport megválasztására ajánlott tisztkarát. A közgyűlés egyhangulag díszelnöknek választotta Nussbaum Sámuel. Ugyancsak egyhangulag megválasztották a tisztkar többi tagjait. Elnök dr Bárdos Imre. Alelnökök dr Váradi Odón és dr Markovits Ignác. Ügyvezető elnök Leitner Zoltán. Választmány: Dr Kovács Gyula, Katz Rudolf, dr Löw Béla, Zisovits Jenő, Heilbron Zoltán, dr Winkler Mór, dr Weiman Izsó, Rippner Farkas, Stern S. Endre, dr Kohányi Rezső, dr Balog Artúr, Fándrich Zoltán, dr Fried János, Goldstein Mór, Schwarz Lajos, Klein Emil, Epstein Samu, dr Pogány Gyula, Kovács Kálmán állatorvos, Blum Zsigmond, Ardos Frigyes, dr Fischer Imre, Kepes Samu, dr Berger József, Fischer Jenő, Gergely Herman és minden ifjúsági szervezet egy-egy delegáltja.

A marosvásárhelyi konferencia delegátusává választotta dr Bárdos Imre, Klein Emil, dr Markovits Ignác, Leitner Zoltán, dr Löw Béla, Blum Zsigmond, Urán Géza, Grün Ernő, Lampel Odón, Kohn Gábor, Rác Ilus, Heilbron Zoltán, Simon Izsó Marosvásárhely, Stern S. Endre, Gottlieb Herman. Pótdelegátus Ardos Frigyes.

Keren Kajemeth delegátusok lettek: Nussbaum Sámuel, Altmann Sámuel, Wassersrom Sándor, Ráth Efraim, Mittelmenn Jakab, Juszt Móse, dr Löw Béla, Grün Ernő, Rác Ilus, Altmann Anna, Urán Géza.

Keren Hajjeszód delegátusok: Nussbaum Sámuel, Leitner Zoltán, dr Bárdos Imre, Zisovits Jenő, Gutfirid Simon.

A közgyűlést dr Bárdos Imre megválasztott elnök zárszavaival és a Hatikva hangjai mellett igen lelkes hangulatban oszlott szét. (b. zs.)

Harisnya, keztyű, selyemsál nagy választékban Szenczki Miklósnál, Sas-passage.

NŐI HÓCIPÓ 500 leltől
kapható
REICHARD és fia cégnél

Szövetek,

batisztok, minden szélességű vásznak, asztalneműk, bélésárak a legolcsóbban

Hajnal & Rózsa cégnél

Str. Josif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 1.
Paplanok készítését és áthúzását vállaljuk.

Gomblyukkötés, Endlizés
gépen jutányosan vállal

GLUCKMANN

Str. Saguna (Kapusinus)-utca 4.

A betörők klubja

Irt: HENRY A. HERRING.

II. kötet.

— Ezredes, — mondta a miniszter, hüvelykujjának kifejezőestjes mozdulattal megerősítve, — Dorchester Ribston és a többi lehetett volna. —
— okosabb. Sportot akartak és most megzúzni érte. Ha a löversenyre megyek is fizetnem kell. En nem avatkozhatom logba. Ha a törvényszék enyhítő körülményeket talál, akkor, amennyire tölem ügyszéni fogok az érdekében, hogy az akartól megmentsen őket, mást nem igények egy pohár whiskyt és aztán aludni.

Altamont köszönte a whiskyt és a rodva hagyta ott a minisztert. A küszöbön várta Marvel, aki őt sürgősen letartoztatni akart. Volt még egy néhány elfogatási parancs a herceget és társait biztonságba helyező utolsó letartóztatást már nem lehetett hajrani, mert az illető klubtag éppen a volt látogatóban.

Mr. Marvel gondoskodott róla, hogy Chester herceg, Ribston gróf és a többi arisztokratának letartóztatása azonnal sára jusson a sajtónak, nehogy a tizenórán megint valami befolyásos barátai sen közbe, hogy megfossza őt diadalcsesitől. A reggeli lapok tele voltak a leírásával, aminek következtében az ügyi palota ülésterme már a tárgyalás kezdése előtt zsúfolva volt a legelőkelőbb taggal. A főnemesség, a diplomácia, az alsó hadsereg és haditengerészet, a szinpad világ erősen képviselve voltak. Minden méternyi hely, a vádlottak padját is be volt foglalva és sok szép asszony és férfi nem kapott már helyet, dacára a végigharcolt heves készítésnek.

Feltűnt mindennapos ügy gyors elnyert. Mikor a Betörők Klubjának ügye került és a magas gonosztevők libasorba vonultak, a közönség önkéntelenül is a részvét mormolása futott végig a hallgatóságban. A vádlottak végignézték, amint az a barriere előtt, — az egyik fele az ügy való érdeklődéssel, a másik halálosan közva, — mind jól ápolt, kimosdott ember bár a frakkok különösnek tűntek napfény a fehér ingmek már nem voltak túlfelhár. Minden egyesnek felhívták a nevét és den egyes válaszolt.

Az államügyés emelkedett szólás elérebocsátván, hogy egy a Lord Lot tulajdonát képező állami okirat ellopásáról szó, megnyitotta az ülést és beszélt a tanut: Mr. Bowers-t.

Mr. Bowers a tanuk padjába lépett, civkikert agresszive orrára csapta. Az kérdéseire előadta, hogy tolokodott bizony al-Sinnot.

— Nem kételkedhettem a „bona fide” — mondta a szabó s a latin kifejezés után kén tekintett körül — de látogatása után gőnyt kaptam Hidelandból, hogy látogatásommal szalasszam el. Azonnal felcsengettem Scott Yardot, hogy Mr. Sinnot-ot erről értesítsen ott megtudtam, hogy ő a titkos rendőrnem ismerik. Erre feljelenést tettem ellen keresztlvitem, hogy első megbeszélésünkrint megjelenessünk Hidelandban. All kellett adnom, hogy végrehajtsa szándékát.

— No, ebbe beleestem! — kiáltotta bosszusan.

Lord Lotherdale titkára a második igazolta ezután, hogy az aktacsomó őt tulajdonát képezi.

— Természetesen, — fűzte hozzá ká — az eredeti tervet még Hidelandban.

Ez, bár Lord Lotherdale aláírta, teljesen telen írka-fírka, amely csupán a célra sz Három év előtt irt vázlat, — magyarázta. Ezután következett Mr. Marvel vallomása a letartóztatás körülményeiről.

(Folyt. köv.)

Mielőtt **BUTORT** vásárolna, tekintse meg Wallerstein Ferenc Utódai

DANIBERG és WALDNER butornagyáruház
Str. Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 19. sz.

Zármáshereki ünnepe a Csarnokban

nagyvárad Kereskedelmi Csarnok az haladás legnagyobb előrevívőjének, emellett Hasznosak, kegyeltesek és a kulturális élet jelei ezek az előadások, amelyeket a kereskedők és iparosok testülete rendez minden alkalommal, amikor elérkezik az emberiség a gazdasági etappjaihoz.

A szászrendőrség vasutis tiszteletére a Csarnok nagyterme megtelt. Ott volt dr. Bucico Coriolan polgármester, Catana Aurél prefektus, dr. Miklós volt államtitkár, Kőszeghy József tanácsos, Mónus Sándor, az Ipartestület elnöke, Gyöngyösi István megyei főügyész, kereskedelmi és iparos világ képviselői.

A z ünnepélyt dr. Fried János főtájtár nyitotta román nyelven, azután magyarul tartott előadást arról, hogy mit jelentett a vasutis kereskedelem. Magas színvonalú és élvezetesen előadott bejelentette a Csarnok szándékát, hogy a modern társadalom kialakulásának történetéről és eseményeiről előadássorozatot tart. A bejelentést nagy taps fogadta. A z előadás vasárnapi számunkban közöljük.

A zozart szonátája következett ezután, amely egy kvartett adott elő. V. Pollermann, Szmazsenka Ernő, dr. Fehér Adolf és dr. Ernő voltak a vonóségyes tagjai s az as művészi ereje a közönséget hosszantapsra indította.

A z előadás Kálmán a technika színi előadását, ismertette Stephenson gy találmányát, a „Rakétát”, az első gőzhajó s a vasut fejlődéséről adott tiszta képet a hallgatóknak, akik a pompás előadás után tapsoltak meg.

Ellensuhancok támadása egy autó ellen

A Félix-fürdőbe vezető úton vasárnap délután egy autó haladt, amelyben történetesen eleen Dezső alispán felesége és leánya ültek ormánynál két sofőr. Az uton a fürdő felé több fával megrakott szekér. Amikor az autó eljut a szekereket, az ellen haladó paraszti ostarával teljes erejéből a hölgyek felé támadt. Szerencsére a felhúzott fedélben felakadt a s a hölgyeket nem érte. Az autót megtásk a s egyik sofőr, valamint az alispán leánya leszállottak, hogy kérdőre vonják a ztelgényt, aki akkor már fejszét is ragadott s paraszti körbe vették a gépkocsit. Arra a észre, hogy mit akarnak, azt felelte a fejszés szelvény, hogy haragszik az autóra, miért nem k, mint ő, ökörszekeren. Az alispáné és a erélyes rendreállítás után a paraszti körbe merték a támadást folytatni és az autót folytatták. Az alispáné a Félix-fürdői csendőrsőntést tett az esetről, amely a támadóan fellépő zszoktat felelősségre vonta, miközben kiderült, lopott fát szállítottak és kissé ittasok voltak. A csendőrség bizonyára bevezette az eljárás, miiban ennyivel nem elégszünk meg. Az autó almi eszköz és a kődobálások, amik az uton gosan gyakoriak, továbbá az ilyen támadások, véletlenül a sofőrt is érik, egyenesen életveszélyes lehetnek a gépkocsi utasaira nézve, t a legerélyesebb módon kell a csendőrségnek lvak népet ezekről a közveszélyes éreletséől, autótámadásokról leszkotálni, mert egy urállamban a nép épp úgy megszokhatta volna a gépkocsit, mint az állatot, amelyek már viseltetnek antipátiával iránta. Jelen esetben a véletlen mentett meg ur hölgyeket súlyos következményektől, azonban a csendőrségnek mindent megtenni a parasztság megfékezésére os példaadással.

A tanítók és papok pedig hassanak oda, hogy ép fiaiból az a vadság, amivel az autó ellen hadnak minduntalan, eltűnjék már.

Szű birkozók nagyváradai sikere

Szombaton és vasárnap este a Törökvs birversenyt rendezett a Katolikus Körben. A senynek az adott külön érdekességet, hogy elő szerepeltek az európai viszonylatban is elsőven álló pesti birkozók. Az UTE birkozói legyobb elismerés hangján nyilatkoztak a váradai zozókról.

A verseny eredményei a következők:
Lég a. 1. Jancsó (Toldi). 2. Klein (Törökvs).
Ördög I. Coltea Brassó. Lég b. Mansberger II.
Klinger (UTE). 3. Germán (Ucasp). Pehelysúly:

A magyar-német blokk sikere a csehszlovákiai választásokon

Prága. A csehszlovák parlamenti választás a magyar-német pártoknak a megerősödését eredményezte. A különböző nemzetiségi szocialista pártok gyengültek. A Kramarz-féle sovén cseh nemzeti-párt lemaradt. A cseh kézműves-párt jelentékenyen előrenyomult és a kommunisták is megerősödtek. A kis-pártok gyengültek, míg a szelőséges: egyrészt a kommunisták, másrészt a klerikális néppárt gyarapodtak. Pozsonyban eddig erősen vezet a Szülő Géza-féle magyar keresztényszocialista lista. Hlíinkák szép számú mandátumra számíthatnak.

1. Nobel (UTE). 2. Finác. 3. Mandsberger I. (Törökvs). Könyvcsúly: 1. Rollinger (Törökvs), 2. Nagy (UTE). 3. Lévai (Törökvs). Közép á: 1. Györgyi (Törökvs), 2. Orgovány (UTE).

UJDONSÁGOK

* Dr Regman Miklós prefektus, dr Bucico Coriolan polgármester, Vess városi, Mikis megyei főszámvérővel hivatalos ügyben Bukarestbe utaztak.

* Az Izr. Népnyha ma, kedden d. e. fél 12 órakor tartja megnyitóját, melyen az érdeklődőket szívesen látja az Elnökség.

* Választás az ügyvédvizsgáló bizottságban. Az Ügyvédi Kamara vasárnap választotta meg az ügyvédvizsgáló bizottság négy tagját. A szavazatszedő küldöttség tagjai voltak: Gubicza Adam, Várady Imre és dr Pop Romulus. A hivatalos listán a következők nevei voltak: dr Kiss Döme dékán, dr Ney Pál, dr Lazar Aurél és Kocsán János. A szavazás megkezdése előtt a fiatalok összeállott s dr Plopu Györgyöt, a Cassatie nyugdíjazott elnököt, jelenleg nagyvárad ügyvédét vette fel listájába. Ennek a jelölésnek előzménye az, hogy dr Plopu György a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság elnöke volt s olyan kérdéseket adott a eléje került jelölteknek, amelyekben benne volt az esszenciája egy-egy nagy jogkomplexumnak s tanulmányozásra adott alkalmat azoknak, akik alaposan akarták átvenni a vizsga anyagát. Míg tehát egyrészt a jelölt tudását szélesítette, másrészt megkönnyítette a vizsga letelését. Azok az ügyvédek, akik nála vizsgáztak, magukon tapasztalták, hogy milyen magas színvonalon állottak ezek a vizsgák s mennyire használtak a jogfeloldásnak, most szeretnék volna bevinni a jeles jogászt az ügyvédvizsgáló bizottságba. Előrelátható volt, hogy ez nem sikerül, de a legközelebbi alkalommal a jogi képzettség emelése érdekében a ma megkezdett akciónak eredménye lesz. A szavazás eredményeként az ügyvédvizsgáló bizottság tagjaivá újból dr Kiss Dömét, Kocsán Jánost, Lazar Aurélt és Ney Pált választották meg, míg Plopu György ötven szavazatot kapott.

* A Nagyvárad Középiskolai Tanárok Köre szerdán, november 18-án d. u. 6 órakor a Goidu-liceum zenetermében rendkívüli ülést tart, amelyen a közoktatási törvényjavaslatot vitatják meg.

* Fried főrabbi aranylakodalmá. A köztszerteletnek és általában szeretetnek örvendő Fried József, Nagyszalonta nyugalmazott főrabbiia vasárnap ünnepelte házasságának ötvenedik évfordulóját. A főrabbi háza vasárnap valóságos búcsujáróhely volt. Rokoni és tisztelői keresték fel, hogy kifejezzék jókívánságaikat. Este szűk családi körben hacsorát rendeztek, amelyen először dr Lehel Adolf, az új nagyszalontai főrabbi mélyenjáró beszédben köszöntötte Fried Józsefet és feleségét Stein Juliát. Ezután egyenként köszöntötték unokái és volt tanítványai az ünnepő főrabbit, aki válaszában visszatekintett eredményekben gazdag életére és arra kérte gyermekeit és nagyszámú unokáit, folytassák az általa megkezdett munkát és legyenek hasznos tagjai a társadalomnak.

Bizonyos, hogy a kormányt megint koalíciós alapon kell összeállítani, de a mai összetétel nem maradhat meg. Hír szerint márciusban új választás lesz. Prágában az iparos-párt egy mandátumot, a cseh demokraták két, a kommunisták 3, Kramarz pártja 2, Benes pártja 4, a kisgazda-párt 4, a cseh klerikálisok 2 mandátumot kaptak eddig. Prágában a németek szavazatai elforgácsolódtak, mert háromféle listával is harcba mentek; egységes német lista esetén legalább 2 képviselőt választottak volna meg.

* Az Izr. Nögyvlet ma, kedden délután 5 órakor a Royal-buffetben tartja e heti teadélutánját a „Tüdőbeteg Szanatórium” javára.

* Az új postavezérfelügyelő. A bukaresti postavezérfelügyeltség nagyvárad postavezérfelügyelővé Jonescu Illet, a kolozsvári postavezérfelügyeltség vezetőjét nevezte ki. Marini vezérfelügyelő november 22-én adja át hivatalát az új vezérfelügyelőnek. A kinevezés átmeneti, mert mint ismeretes, dr Bolchis Viktort a semmitőszék visszahelyezte állásába.

* Az elbukott diákok haladékokat kapnak a bevonulásra. Bukarestből jelentik: A hadügyminiszter intézkedett, hogy az érettségi vizsgán elbukott diákok közül azok, akik sor alá kerültek, haladékokat kapjanak a bevonulásra. A kérvényeket a haladék végett december elsejéig kell benyújtani.

* Köszönetnyilvánítás. Mindazon nagyszámban megjelent iparos kartársaknak, jó barátoknak, jó ismerősöknek, úgyszintén a Gutenberg Dalkörnek ez uton mondunk hálás köszönetet, hogy méheretlen fájdalomunkat részvételükkel enyhíteni igyekeztek. Özv. Fleisz Mihály és gyermekei.

* Vetítő-est a Katolikus Körben. Ma, kedden este fél 7 órakor a „Pogány Róma emlékeit” fogja bemutatni dr Némethy Gyula vetített képekkel. Az előadás ingyenes, de önkéntes adományokat a vetítés költségeire szívesen fogad a Katolikus Kör vezetősége.

* A két hindu-művész fellépte. Budapestről jelentik: November 21-én lépnek fel a Vigadó nagytermében Maheboob és Musherafi Khanok, a világhíri hindu énekesek. Az estélyre a jegyeket már napokkal elezőtt elkapkodták. Nagyvárad közönsége hasonló nagy érdeklődést tanusit az exotikus világ művészeinek egyetlen dalestélye iránt, mely vasárnap, november 29-én lesz a Katolikus Körben. Jegyek kaphatók a Hegedüs Hírlap-irodában.

* Leon Daudet-t eltiltették. Párisból jelentik: Leon Daudet, a francia rojalisták vezérét, aki lapjában az Akcion Francaisen azt írta, hogy Fülöp fiát Bajor nevű sofőr gyilkolta meg, aki a rendőrség bérence volt, bíróság elé állították és az esküdtszék a tegnapi főtárgyaláson bűnösnek mondotta ki. Ennek alapján a bíróság öt hónapi fogházra ítélte. Az ítélet nagy feltűnést keltett egész Franciaországban.

* Orvosi hír. Dr Sebestyén Arthur belgyógyász hazaérkezett és rendeléseit újból megkezdte.

* Eltiltják a magyar nyelvet a zsidó iskolákban. Bukarestből jelentik: A magánoktatásról szóló törvényjavaslat módosításokat szenvedett. A zsidó iskolákban a javaslat szerint csak héberül és románul lehet tanítani, a jiddisch zsargon sem engedélyezi. Viszont a zsidó felekezeti iskolának megadja a javaslat a nyilvánossági jogot.

* **Fischerné Szalay Stefánia** zongoravivő december elsején tartja meg egyetemes klasszikus előadó-estélyét a Katolikus Körben.

* **Halálozás.** Özv. Zilahy Kálmáné szül. Komlóssy Mária életének 79-ik évében f. hó 15-én, délelőtt tíz óra körül hunyt. Temetése 17-én lesz, délután négy órakor a Haller-kápolnában.

Mint részvételt értesülünk: városunk érdeemes polgára, Fekete Sándor CFR, asztalos, a nagyváradai ref. egyház buzgó presbiter, a velenzei egyházi énekharc elnöke, életének 45-ik, boldog házasságának 19-ik évében jobblétre szenderült. Temetése ma, kedden délután fél 4 órakor lesz az Iskola-utca 5. sz. gyásházától.

* **A Filharmonikusok nov. 23-iki hangversenyére** jegyek Vidor Manó könyvkereskedésében (Ferdinánd-körút 2.) kaphatók. A tagok helyei ugyanott jelöltek ki.

* **A „Helvetia” biztosító részvénytársaság** november 12-én tartotta meg rendkívüli közgyűlését a részvényesek nagyfokú érdeklődése mellett. A közgyűlés tudomásul vette, hogy a régebben elhatározott alapítke-emelési tranzakció teljes sikerrel befejezést nyert, minek eredményeképpen a társaság alapítkeje 10.000.000 lelt tesz ki. Elhatározta a közgyűlés a társaság cégeinek „Minerva” biztosító részvénytársaságra való megváltoztatását és a vezetőségének kiegészítését. A társaság igazgatósági tagjaiul dr. Balázs András prelátus-kanonok, a róm. kath. státus előadója, dr. Felecan Octavian földbirtokos, nyug. prefektus, dr. Inczédy-Joksmann Ödön, a róm. kath. státus és az E. G. El. elnöke, dr. Kádár János bankigazgató, Kállay Béla vezérigazgató, Kispál László földbirtokos, egyházmegyei főgondnok, Kovács Kálmán unit. püspöki titkár, dr. Makkai Sándor ev. ref. püspökhelyettes, Matskás Pál, a róm. kath. státus alelnöke, Mester Mihály református egyházkerületi főszámvéve, dr. Millea Aurél ügyvéd, volt országgyűlési képviselő, dr. Nagy László róm. kath. státusi jogtanácsos, dr. báró Rudnyánszky Gyula, a társaság vezérigazgatója, dr. Vékás Lajos, a „Minerva” nyomdávalat vezérigazgatója, felügyelőbizottsági tagjaiul: Ghiffa Sándor miniszteri tanácsos, dr. Dán Párten ügyvéd, dr. Illés Gyula ev. ref. egyh. tanügyi előadója, dr. Jánossy Béla státusi titkár, Klein Jenő bankigazgató, Mikó Lőrinc unit. egyh. titkár, Tordai József igazgató, urak választattak meg. Ezen biztosító társaság, mely alig néhány év alatt meglehetősen nagy közönséget hódított meg magának, legújabb tranzakciója által tetemesen megerősödve, a legnagyobb svájci és angol viszontbiztosítóktól kapott viszontbiztosítási szerződéseivel abban a helyzetben van, hogy bármily nagy kockázatot elvállalhat, versenyképes díjakkal, előnyös feltételekkel. A társaság vezetőinek neve és személye pedig a legnagyobb garancia arra nézve, hogy biztosított feleinek vagyona és anyagi érdekei a leghatásosabb védelem alá vannak helyezve. Vezérképviselet Oradea-Mare, Str. Alexandri (Teleky-utca) 5, Schwartz Mór.

* **Hol vannak a régi közjegyzői okiratok?** A jogkereső közönség nap-nap után tudakozódik afelel, hogy hova lettek a régi közjegyzői okiratok, amelyekre bonyolult ügyekben szükség van. Erre a kérdésre a következőket hozza a közséj tudomására Candra János királyi közjegyző: Értesítem mindazokat, akik Miskolczy Barnabás, Pallay Lajos, Csanády Kálmán, Mezey Mihály, Orley György és Buna János közjegyzők előtt közjegyzői okiratokat készítettek, hogy ezek az okiratok 1875-től maig irodámban őriztetnek s ezekre vonatkozólag nálam kaphatnak felvilágosítást. Joan Candra notár public.

* **Flegmann Ármín-cég,** régi megbízható forrás vászon- és asztalnemű bevásárlásra.

* **Köhögés, rekedtség, hurut ellen** legjobb a valódi Réthy-féle pemete-füccukor. Mindenütt kapható.

* **Eltűnt kistű.** Egy 9 éves II. osztályú fiú, a Ritók-utcai iskolából szombaton eltűnt. Világos barna ruha és kék sapka volt rajta, Jerceanu Joan a neve. A ki tud róla valamit, jelentse az édesatyjánál, Jerceanu Mihály ormes-ternél, 33-as tüzérlaktanyában, Rulikovszky-ut.

* **Zsidó irodalmi és kulturdélután.** Vasárnap délután tartotta első kulturdélutánját a Kereskedelmi Csarnok termében a Kék-fehér zsidó ifjúsági egyesület. Az irodalmi délután minden szereplőjét zajos ovációban részesítette a hallgatóság, szünni nem akaró tapsorkánnal adott kifejezést melegezésének. A műsor minden száma nívós és élvezetes volt és mindvégig lebilincselte a hallgatóságot. Az érdeklődők egy tekintélyes része a folyosón rekedt. A teremben sok száza menő közönség szorongott. Az ifjúsági egyesület első programja: Gottfried Zsóka elnöki megnyitója volt. Lelkes értelmes szavakkal változtatta az egyesület célját és programját. Beck Olga, a második szentély lerombolásáról tartott igen értékes felolvasást. Rosenblüh Alice héber dalokat énekelt. Rác Böske saját szerzeményű, igen értékes dolgozatát olvasta fel: Hogy lettemcionista. Beck Olga, Bialik A madárhoz című héber versét szavalta el igen nagy hatással. Ruth Klára zsidó költőnő saját szerzeményű költeményét szavalta, a közönség szünni nem akaró tapsal honorálta a költőnő előadását. Kovács L. László által szerkesztett párbeszédet igen szellemesen adták elő Székely Lili és Spitz Kati, a párbeszéd igen ötletes és humoros volt és a hallgatóság állandó derűltséggel kísérte. Ugy a szereplőket, mint a párbeszéd szerzőjét szünni nem akaró tapsorkánnal ünnepelték. Gottfried Zsuzsa elnökő Jidis-dalokat énekelt, zongorán kísérte Kovács L. László, az elnökő bájos mosolya és lágyan csengő hangja művelését nyújtott, énekszámait többször kellett megütni. Dr. Marton Ernő, az Új Kelet felelős szerkesztője, magas színvonalú lelkesítő beszédet tartott az ifjúsághoz. A hallgatóságnak sokáig emlékeztében maradt irodalmi délután a Hatikva hangjai mellett osztott szét.

* **Tökéletes filmdrámát lát a Heyman-szinkörben,** ha megnézi a „Báró Garraán” előadásait.

* **Helyreigazítás.** Tekintetes Szerkesztőség! F. hó 12-én megjelent nevemmel foglalkozó közleményre írott válaszmunka a sajtótörvény idevonatkozó 8-a alapján méltóztatásuk b. lapjának legközelebbi számában helyt adni. Schwartz Mór 1922 novemberben szerződésileg bérletet a kapulati helyiséget azzal, hogy ő azt a szerződés 3. pontja szerint az összes átalakítási munkákat a városi mérnöki hivataltól megengedett és a városi szabályrendeletekben előírt formában berlő teljes költségen köteles elvégeztetni. Erre ő kérte az engedély megadását, a városi mérnöki hivatal 22782—922. szám alatti véghatározatban Schwartz Mórnak az építkezési engedélyt megadta azzal a kikötéssel, hogy ő 160 cm. széles kapubejáratot köteles a g y n i. Tekintettel arra, hogy házamban levő olykor 30—50 munkással dolgozó Record kalapgyár a telepengedély elnyeréseért történt múlt évi helyszíni szemle alkalmával, az akkor kiszábtolt, zottság, amelynek tagjai voltak Kőszeghy főmérnök-Popa Mihály előjárósági elnök, Serac Aurél tűzoltó főparancsnok és dr. Ertler tisztiorvos, valamint Ehrlich ur. Azon a szemlén megállapították a kalapgyár tűzveszélyességét és az engedélyt a bizottság megtagadta. A gyár szabadúttal dolgozik és az épület teljesen faalkotmány belül és minden pillanatban a tűz kitörhet, így a ház pusztulásnak van kitéve, ezek után feltétlen gondoskodnom kellett, hogy tűz esetén a kapubejárat megfelelő szélességű legyen és kérnem kellett a mérnöki hivaltól, hogy tegyele-e az előírt méretnek a kapu-ajla. A kiszábtolt bizottság f. évi október 31-én kelt Proces Verbálba megállapította, hogy a bejárat 110 cm. holott 160 cm.-nek kellett volna lenni, dacára a hozott 28303—925. rendeletnek, amelyet Schwartz Mór is kézhez vett, nem akarta a helyiséget elhagyni, amennyiben én kötelezve lettem a régi kapubejárat azonnali visszaállítására, kénytelen voltam karhatalmat igénybe venni és továbbra is fenntartom a jogomat, amennyiben fenti adatokat kez-zeim között levő iratokkal igazolni tudom és így az igazság tudatában nyugodtan várom a további fejleményeket. Teljes tisztelettel S z a b ó M i k s a.

* **Ne mulassza el megnézni „Báró Garraán” előadásait a Heyman-szinkörben.**

* **Fodrászok figyelmébe!** Új Bubikopi modelleket mutat be a „Die Dame” novemberi száma. Ára 70 lei a Hegedüs Hírlapirodában.

* **70 lei a „Die Dame”,** friss novemberi száma megérkezett a Hegedüs Hírlapirodába.

* **A Femina és Vogue őszi divatszavai** megérkeztek a Hegedüs Hírlapirodába.

MOZI

Heyman-szinkör heti műsor

Előadások kezdete hétköznap 5, óra-
kor.

Vasárnap és ünnepnap 3, 5, 7 és óra-
kor.

Elővételi pénztár délelőtt 10 óra-
óráig.

Kedd: „Báró Carragan” szem-
filmdráma 8 felvonásban, a főszerepbe-
mel Nyer és Edvard Bruns.

Szerda: „Gyimesi vadvirág”
színmű Kiss Ferencel és „Chaplin,
betegápoló”.

Csütörtök: „Gyimesi vadvirág”
színmű Kiss Ferencel és „Chaplin,
betegápoló”.

Péntek: „Gyimesi vadvirág”
színmű Kiss Ferencel és „Chaplin,
betegápoló”.

— **Báró Garraán.** Négy zsufolt há-
dálta a gyönyörűen megkonstruált 8 fel-
filmben a felvételeket, a színészek játéka
főszereplők Carmel Myerst és Edwards
A Báró Garraán még ma kerül vetítésre

— **Gyimesi vadvirág.** Erdély minden-
sában heteken keresztül zsufoltak vo-
mozgók a Gyimesi vadvirág előadásai ala-
Heyman-szinkörben a pályadíjat nyert n-
művet szerdán, csütörtökön és pénteken
vetíteni. A főszerepet Kiss Ferenc, a legn-
rűbb magyar művész fogja játszani.

— **A Dorian-filmszínházban** ma, k-
látható a „Beau Brummel”, a londoni
nova című 10 felvonásos film, melyne-
szerepét John Barrymore alakítja.
olyan ember áll a film központjában
szépségével mindent elér és mindent
szit. A király a legjobb barátja, egész-
don az ő ruháit utánozza, a nők bolond-
erte. Gőgijében és elbizakodottságában
megy, hogy nyílt utcán megsérti a k-
Franciaországba száműzik, ahol egy-
barátaitól és szeretőitől elhagyva hal-
Élete utolsó napjait annak az egy n-
szermelre aranyozza be, akit egész éle-
reménytelenül szeretett. Az előadások
és 9 órakor kezdődnek. — Jön: „Öng-
sok” Rod la Rocque és Várkonyi Mih-

— **„A gyermek az Élet”.** A gy-
minden, ami az ember életének tartalma
A gyermek az életünk végtelen folyt-
nak egy láncszeme és nincs a földön-
lom, amely ezt a láncszemet el tudja
szakítani. Hebbel hatalmas regénye ut-
szült mesteri film, amelyet ma mutat
Apoló, megható hűséggel adja vissza
mérhetetlen szeretetet, amelyet a szül-
a gyermeke iránt. Az anya és apa, akik
gény cseledei sorból emelkedtek gazdag
mindenről lemondanak, csakhogy egy-
gyermeküket megtarthassák. Ezer v-
lyen át menti meg az anya kicsinyét a
gazdag földbirtokos család elől, akik
különös szerződés révén el akarják
venni. Az anyai szeretet e csodás apo-
sában szenzációs alakítást nyújt Henry
ten. A másik két főszereplő Erna More
Friedrich Kaysler. Az „Anyá és gyer-
csütörtökig van műsoron.

TÖZSDE

Bukarest, november 16. Zárlat: F
vizák: Páris 870, London 1047, Newyork
Milánó 875, Zürich 41 háromn., Bécs 3
Prága 640.

Zürich, november 16. Zárlat: F
123'50, Amsterdam 208'80, Newyork 51
romn., London 2514 fél, Páris 2080, Ma-
2085, Prága 1637 fél, Budapest 27'70,
grád 920, Bukarest 240, Varsó 81, Bé-
háromn.

NYILTTÉR

Egyik ügyfelem átvenni óhajtja a Sijanos és neje által vezetett Valea Mihai (Ermihályfalván) Pista Mihai (Vásártéren) levő „Park” éttermet és átvétele. Felhívom nevezettek üzleti tevékenységét, hogy követeléseiket írodomban írásban el kell jelenteniük, mert elleneset-ellenkezőben nem vétetnek.

Valea Mihai (Ermihályfalva) 1925. november 16.

Dr. Solyom Fekete István
ügyvéd.

Értesítés.

Tisztelt vevőimnek ezúton b. tudomásom, hogy Friedmann Jenő ura Marebóli képviselővel már minden megbízva és így nevemben üzletet kötni és pénzeket felvenni joga van. — Teljes tisztelettel:

Jacques Paucker fiókja, Timișoara.

Adânc intristații Principele Gheorghe Beșor Ghica soț. Sofia Spiridonovna Rașova mamă, Elena și Maiorul M. Râmniceanu sora și cumnat, Leon Radov frate, Elena Dejenutza bunică, Principele Ion și Principesa Maria Ghica socru și soacră, Eva și Armand Constantinescu cumnată și cumnat cu copii, Diana și Iosif N. Pincas cumnată și cumnat cu copii, precum și familiile Dejenutza, Zanga, Radovici, Radov, Ghica, Cantacuzino, Feodosieff, Râșcanu și de Bartsch, unchi, mătuși, veri și vere, au durerea a anunța pierderea scumpei lor

Nathalie

născută nobilă de Radov

încetată din viață după o scurtă suferință, în etate de 23 ani.

Înmormântarea a avut loc Duminică 15 Noembrie 1925 la Balc, Jud. Bihor.

Principele Gheorghe Beșor Ghica, adânc mișcat de amabilele dovezi de amiciție și simpatie, primite cu ocazia încetării din viață a soției sale

Nathalie

multămeste tuturor din toată inima, în numele său și a familiei.

Balc 16 Noembrie 1925.

Mădăritulivănitas.

Mindazon rokonoknak, jóbarátoknak és ismerősöknek, kik felelhetetlen férjem, illetve édesapám temetésén fájdalommat részvétükkel igyekeztünk enyhíteni, ezúton mondunk köszönetet.

Özv. Denz Jánosné
és családja.

KEPES ELEK

orvosi kötszersz, Sas-passage 20.
Saját készítményű

sérvkötők, haskötők
gummiharisnyák, speciális
kötszerek, női és férfi övszerek.

Tölgfa hálók különböző betétekkel olcsón eladók. — Nemes asztalosnál, Strada Jeromos 5. — Tanulók felvétetnek.

Fényképész!

Egy elsőrangú laboráns és ugyancsak kiváló reticheurokat azonnalra jó fizetés mellett állandó alkalmazásra keres „JULIETTA” udvari fényképész Bucuresti Calea Victoriei 34

Szörme újdonságok
Leichner szücsnél,
Str. Episc. Clorogariu

Ne mulassza el a kedvező alkalmat!

Szőnyeg
Hencsertakarók
Butorszövetek
Matraczgrádlik

nagy választékban, nagyon olcsón
részletfizetésre is

„RAPID”

Str. Alexandri
(v. Teleky-utca) 4.

Nagyvárad, Izr. Szentegyet, Chow a. a. d. oha

Meghívó

Az 1925. évi november hó 22-én, vasárnap d. u. 3 órakor az Orth. Izr. Hitközség tanácstermében tartandó:

képviselőtestületi ülésre

a t. képviselőtestületi tag urakat tisztelettel meghívom.

Leitner Lázár,
elnök.

Tárgysorozat:

1. Az új választás időpontjának megállapítása és elnöki javaslatával a kijelölendő választó bizottságra nézve.
2. Weimann Béla építést vezető mérnök referátuma az új temetői építkezés jelenlegi stádiumáról.
3. A kórházlálogató hölgybizottság működésére nézve készült szabályzat jóváhagyása.
4. Elnöki jelentés Krausz Izidornak az temetőbe temetőként történt felvételéről.
5. Hartmann Sándor, gazdasági tanácsos, tisztességéről történt lemondása.
6. Egyéb jelentések és indítványok.

Északromániai Karácsonyi

Mintavásár Satu-Mareban 1925 dec. 5-11.

Radio. :: Ünnepi előadások. :: Kongresszusok.
Ünnepélyes megnyitás: december 5-én délután 10 órakor. — Tárgysorsjáték.

Naponta friss

Hibcs kuns

zsír, máj, tepertő, bőr
nagyban és kicsinyben

חמץ כשר

Hoffmann József

Oradea-Mare, Strada
Saguna (Kapucinus-u.)
8. sz. — Címre tessék
figyelni.

Román-Magyar
Magyar-Román

Ghetie szótár eladó

a Hegedűs Hír-
lapirodában

MEINL pörkölt-kávé naponta friss érkezik
a WURST-céghez
Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut)

ANDRÁSSY

Oradea-Mare, Str. Vlahuța (Szent János-utca) No. 6.

Szücs

és szörme üzletében
a legújabb divatu szőrme, bőr, bundák,
sport-kabátok, méret után a

legolcsóbban készülnek

Ridikülök

gyártását megkezdettük és azokat eredeti

gyári árban
árusítjuk.

Nagyvárad, Bőröndáru
és táskagyár
Str. Cuza Voda (Szacsavay-u) 18

Szőrmeáru

nagy választékban, feltűnő olcsó árban. —
Alakításokat nyári árban vá-
latok. — Kívánatra házhoz is megyek.

Rubin szücs

szörmeüzlete, Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 5. sz.

Faszijkorongok

minden méretben, elsőrendű kivitel-
ben, (speciális méreteken) kaphatók

Rein Marcell
faárugyárában

Str. 10 Aprilie No. 44.

Telefon 6-15.

KLADO: Ötszobás szép magánház nagy udvar és kerttel; háromszobás parkettes magánház parkírozott udvarral; több lakásos 48.000 évi jövedelemmel 400.000; Újvárosban kétlakásos kerttel, állóval 400.000; négyszobás magánház fürdőszobával és gazdasági udvarral jutányosan, mindenütt átadó lakással.

KLADO: Központban üzlethelyiségek és nagy műhely ipárral.

Csapó, Strada Szaroveszky 7.

Apróhirdetés egy szö ára 4 Lei. Vas- tag befűvel 6 Lei. legkisebb hirdetés 10 szöig 40 Lei.

Levelezés

Tisztviselőnk a **Piața Regina Maria (Bémer téren)** Kertész Reclam áruházban érdekvéleményben részesülnek minden divat-áru cikkekben november 1-től. 2461.

Oly hölgyek, kik súlyt helyeznek arra, hogy arukük lélekletesen szép, tiszta, feltöltött legyen, használják a csodás hatású „**Ag**” krémét. Kapható mindenütt. Megyei főraktár: **APOLLO** drogueria.

LAKÁS

Kiadó Váradelencén egy és kettőszobás lakást. Ürtesítést ad dr. Váradi ügyvéd, Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12. 5244

Egyszobás, konyhás lakást csekély lelépéssel keresek, lehetőleg Velencén. Címeket a kiadóba kérek. 5138

Lakást vagy teljes ellátást csekély lelépéssel keresek, lehetőleg Velencén. Címeket a kiadóba kérek. 5138

Lakást 4 szobás, teljesen modernet a központban, 3 szobást Sztaroveszky, Dr. Ioan Ciordas (Berkovits) utcák környékén lelépéssel keresünk. Címeket kérjük az „Ardeal” irodába leadni. Főposta mellett. Telefon: 203.

2 szoba, előszoba állomás mellett átadó. „Ardeal” iroda főposta mellett. Telefon: 203.

Lelépési díjért átadnám Piața Reg. Maria (Bémer téren) közvetlen közelében 4 szobás lakásomat. Ajánlatot írásban a Hegedűs Hir-lapirodába kérek. 5282H

Butorozott szoba, két személyre teljes ellátással, fűdősoba használatával kiadó. Cim. a kiadóban. 5288

HÁZASSÁG

Sürgösen nőülne egy román, vallású órá és ékszerész, saját háza, 2 szobás lakása van, továbbá egy izr. önálló fiatal női szabó, lehetőleg fényképes ajánlatok vétetnek figyelembe. „Szigoru diszkreio” jellege alatt a kiadóhivataltba. 5285

Adás-Vétel

Használt női fekete kabát, egy zsakett öltöny, cipők, ruhák olcsón eladó. Cim: Cuza Voda (Szacsavay-utca) 19. sz.

Eladó központban, Újvárosban beköltözhető négyszobás gyönyörű modern magánház. Teljes vételár 26 százalékos kamattal megfizethető. Ajánlatot írásban a Hegedűs Hir-lapirodába kérek. 5276

Eladó, kiadó, cserelakás, butorozott szobáját, üzletét, házat, szőlőt, földjét, és mindent 24 óra alatt elintézem. Weisz Gizzi, Matei Besarab (Nyomda-utca) 4. 5232

Ház piac mellett 2 üzlettel 2 és 2 szobás lakással eladó. Esetleg felerészben is és pedig 1 üzlet 2 szobás lakással 150 ezer leiert, 1 üzlet átvethető 3 szobás lakással 250 ezer leiert. Fő-ur magánház átvethető 5 szobás lakással, istálló nagy kertet, szanatóriumnak alkalmas, Olaszi központján eladó. — **Ház** 3 nagy gyárhelyiséggel, 5 szobás átvethető lakással, raktárhelyiségek, souterainek és nagy telekkel eladó. Vidéken üzletház átvethető üzlettel 220 ezer lei. Nagy birtok Bihar megyében eladó. — Eladó magán és bérházakat a város minden részében tudunk. — Felkérjük az eladókat, hogy ingatlanajánlatjüket irodánkba, rövid időn belül elközzessék. „Ardeal” ingatlanforgalmiroda, Főposta mellett. Telefon 203.

Eladó négyszobás magánház Nilgész-telep közelében nagy kerttel kettőszázharminc ezer leiert. Kétszoba melkelyiségekkel beköltözhető. Kortársos László, Str. I. C. Brațianu (Szaniszló-utca) 22. 5279

Eladó egy házrész, beköltözhető lakással. — Cim a kiadóban. 5281H

Eladó központban háromszobás, fűdősobás magánház cseleedszobával, pincével, mosó konyhával, szép nagy telekkel. Háromszázötven ezer leiert. I. C. Brațianu (Szaniszló-utca) elejétől számított kilencedik ház. Kortársos László, I. C. Brațianu (Szaniszló-utca) 22. 5278

Nagyon olcsón eladó Str. Simeon Bărautiu (Damian-nich-utca) 12. számú, kettős frontu ház, nagyszérien 3 szobás, előszobás magánházhoz különválasztható felerészre. Tágas udvarral, nagy kerttel, külön kapuval. — Felelő Sándor irodája I. C. Brațianu (Szaniszló-utca) 1-a. 5284

Eladó nagyforgalmú szertár Bihar megyében, igen szép járási út mellett, nagy olcsón. F. László I. C. Brațianu (Szaniszló-utca) 22.

Eladó ház üzlettel konyhával, rögtön 220.000 lei. — 9-12-ig, 3-6-ig nescu (Körös-ü.)

Eladó 28 katasztrófázott ház, nagy lésszel, pincével, val, községen nagurihálzával. Nagyon 35 km.-nyire, más mellett. S. elönyös vétel. K. László I. C. Brațianu (Szaniszló-utca) 22.

Reméljük, tudja már, h Pannoniában vizumot DEUTSCH a futár Utleveket el

Kinek nem tűnt még fel, hogy dacára a mindennapos fogkrémmel vagy fogporral ápolásnak, a fogak (különösen a zápfogak) mégis gyakran megromlanak és lyukak lesznek. Nem a legjobb bizonyítéka-e ez annak, hogy a porral vagy krémmel való fogápolás komolyan elegendő? A fogak nem teszik meg nekünk azt a szívesseget, hogy fogkezeléssel fogporral vagy fogkrémmel kényelmesen hozzáférhessünk. Éppen ellenkezőleg, azokon a fogakon, amelyek nehezen megközelíthetők, a zápfogak hátsó falain, fogközökben és nyílásokban meg akarja óvni, tehát egészségesen akarja tartani, az csak egyetlen módon érheti el: megpedig úgy, hogy naponta öblíti és tisztítja száját egy valóban ártalmatlan, folyékony antiseptikummal — és ez az Odol. Az Odol a szájbörlítésnél mindenhol befurakodik a legdugottabb szögletekbe, fogközökbe, zápfogak mögé, stb. Az Odolon kívül vannak más folyékony antiseptikumok is, így például ezelőtt nagyon ajánlották a chlorkáliumot, hypermangánsavas káliumoldatokat, azonban megállapítást nyert, hogy ezek az oldatok nem támadják a fogakat és a zománcot szétrombolják. Ezzel szemben az Odol valóban ártalmatlan és megvédi a fogakat a betegségektől és a lyukak keletkezésétől. Ezt a tudomány igazolja. Sürgösen és jó lelkiismerettel ajánljuk tehát mindenkinek, aki száját és fogait egészségesen akarja tartani, hogy szokja meg az Odol-lal való rendszeres szájbörlítést.

Alkalmazás

Raktárnoki, vagy felügyelői, állást kereső jó megjelenésű intelligens fiatal ember elsőrangú referenciákkal. Szíves megkereséseket „Jövő” jellegre Rudolf Mossehoz Oradea kértnek 5231

Irodai munkát déli és esti órákra vállallal okleveles tanítónő. Címeket az „Ardeal” irodába főposta mellett kér. Telefon 203.

Felügyelő, raktárnoki, inkasszáns vagy más bizalmi állást keres teljesen megbízható románul és németül is beszélő közepes korú családost izr. férfi. (Esetleg utazói állást is elfogad Transilvániában és a Regátban jártas). Szíves megkeresést „Teljesen megbízható” jellegre a Hegedűs Hir-lapirodába kér. 4045H

Románul, magyarul és németül beszélő keresztény fiatal fűszeres segéd azonnali belépésre állást keres. Cim Svedák I. Balamare (Nagybánya). 5248

Mindenes főzőnő kis családnak magas fizetéssel felvétetik. Dobozgyár Páclii (Béke-ü.) 7. 5289

Egy közepeskorú nő házvezetőnői állást keres (kitten főz), magános urnál, vagy főzőnőnek ajánlkozik gyermekével. Prom. Eminescu (Emléktér) 22. Dr. Sebestyenné. 5283H

Harisnyát fejelek, ujakat kötők szépen, olcsón Str. A. Treb. Laurian (Percecs-utca) 2., sarok. 5288H

Megbízható mindenes kis családnak azonnali felvétetik Paintul Carol (Szilágyi Dezső-ü.) 9. 5298

Perfekt zsidó szakácsnő kóser zsidóházhoz ajánlkozik. Cele Trei Crisuri (Torna-ü.) 4. sz. 5289H

100.000 lei kaucióval pénztárnoki, üzletvezetői, könyvelői, vagy bármilyen megfelelő állást keresek. Cim a kiadóhivataltban. 5221

Kiszolgáló kisasszonyt szalmabélt felvesz az Erzsébetnél kalapszalon, Saspassa-ge. 5290

Külföldiek

Piperevasaló lakásán vállallat fehérmű-tisztítást fiatalembereknek, selyem fehérmű tisztítást rongálás nélkül végzi. Csukás Agnes, Keskeny-utca 22. 5260

Bizományba elfogadok márkás porcellánokat, üveg neműket, — szőnyegeket, ebédőszervizeket, fehérműket, dísz tárgyakat, kézmunkákat, könyveket, gyermekjátékokat stb a karácsonyi vásárra. „Ardeal” iroda, főposta mellett. Telefon 203. Meghívásra vidékre is megyek.

Gépműzést vállalkoz és rendes varrónéget olcsón tanítok. Kész fillé állandóan kapható. Cim: Str. Plevnei (Timár-utca) 8. 5175

Ügyes varrónő állandó munkát keres, házhoz is ajánlkozik. Cime: Kuncz Jolán, Str. Dimitrie Cantemir (Beöthy Ödön-ü.) 49.

Hollandorsjegyet, amelyvel kétezer hollandi forintot lehet nyerni. Cim a kiadóban. 5293

Porcellánt és nippet ragszátat vállalkoz. Str. Matei Besarab (Nyomda-utca) 2-a balra. 5209

Butorok gyári áron kaphatók a legfinomabból, a legolcsóbbig
Steiner bulgárgyárosnál
Avr. Iancu (Kossuth-ü.) volt Faragó börtület.

ÓRÁK
ékszerek eladása, szak-szerű javítása a legkom-pikátabb

TISZAY-né
Alexandri (Teleky-ü.) 9. jutányos árak. Preciz munka

Fűszerőrlede

2°/10-es HP villanymotortal, teljes berendezéssel vagy külön-külön más vállalat miatt azonnal eladó.

Ládnér és Kárton
Ferd. Király-ut, új plébánia palota

Kedvező részletfizetésre
is vállalkoz elsőrendű

Télikabátok
kosztümök
divatos francia ruhák készítését.

Szolid árak, pontos kiszámítás. — **Telefon 1000.**
Fülöp Dániel és nővére
Strada Dimitrie Cantemir (volt Beöthy Ödön-ü.) 30.

Veszünk butor

szőnyegeket
teljes lak- és irodai berendezéseket, Wertheimer szat, zongorát, csillagporcellánokat, reggeli stb. — Meghívásra is megyünk.

Frenkel és

butor, szőnyeg és más kereskedők, Strada Mihály-utca) 10. sz.

Kérje minden

HORNIMA

híres angol teát. — F. lerakat és képviselő. Societate Anonima Otto și Alfred Nea București, Pasagiu media No. 2.